

Mārijas Vēstis

illustrets nedēļas šchurnals sinatnei,
literaturai, mākslai un sadzīvei.

№ 21.

1909. gadā.

Iznākt trešcdeņās.

Saturs:

Darwinisms un lauksaimniecība. Profesora
L. Plates.

Lauksaimniecību saimniecība un stādītājs
Widsemē. Dr. Adolfa Agthes.

Snādoschais semes deems. Profesora
Kurda Laswiza.

Kad druva brest. Renē Basena romāns.
No franču valodas tulkojis.

Ogerta faules lehts. J. Akuratera etide.
Mihlīgā magija. Aspasijas dzejolis.

Apstāts: Walsis domes darbība.
Dschadas finas un pasīrojumi.

Bildes: Mulschigais meers jeb Sweht-
laimigo šala. No Arnolda Bēllina.
Karaleene Wilhelmine, tās wihrs un
winu masā meitina, Holandijas trona
mantineeje.

Abonešanas maksa

Ar pērschitichanu cēschēmē:

Par gadu 3 rbl. 50 kop.

" 1/2 gadu 2 " "

" 1/4 gadu 1 " "

" 1/8 gadu 1 " "

" 1/16 gadu 1 " "

" 1/32 gadu 1 " "

" 1/64 gadu 1 " "

" 1/128 gadu 1 " "

" 1/256 gadu 1 " "

" 1/512 gadu 1 " "

" 1/1024 gadu 1 " "

" 1/2048 gadu 1 " "

" 1/4096 gadu 1 " "

" 1/8192 gadu 1 " "

" 1/16384 gadu 1 " "

" 1/32768 gadu 1 " "

" 1/65536 gadu 1 " "

" 1/131072 gadu 1 " "

" 1/262144 gadu 1 " "

" 1/524288 gadu 1 " "

" 1/1048576 gadu 1 " "

Rīgā saņemot:

Par gadu 2 rbl. 50 kop.

" 1/2 gadu 1 " 50 "

" 1/4 gadu 1 " 75 "

" 1/8 gadu 1 " 75 "

" 1/16 gadu 1 " 75 "

" 1/32 gadu 1 " 75 "

" 1/64 gadu 1 " 75 "

" 1/128 gadu 1 " 75 "

" 1/256 gadu 1 " 75 "

" 1/512 gadu 1 " 75 "

" 1/1024 gadu 1 " 75 "

" 1/2048 gadu 1 " 75 "

" 1/4096 gadu 1 " 75 "

" 1/8192 gadu 1 " 75 "

" 1/16384 gadu 1 " 75 "

" 1/32768 gadu 1 " 75 "

" 1/65536 gadu 1 " 75 "

" 1/131072 gadu 1 " 75 "

" 1/262144 gadu 1 " 75 "

" 1/524288 gadu 1 " 75 "

Ar pērschitichanu ahrēmē:

Par gadu 5 rbl. — kop.

" 1/2 gadu 2 " 50 "

" 1/4 gadu 1 " 25 "

" 1/8 gadu 1 " 25 "

" 1/16 gadu 1 " 25 "

" 1/32 gadu 1 " 25 "

" 1/64 gadu 1 " 25 "

" 1/128 gadu 1 " 25 "

" 1/256 gadu 1 " 25 "

" 1/512 gadu 1 " 25 "

" 1/1024 gadu 1 " 25 "

" 1/2048 gadu 1 " 25 "

" 1/4096 gadu 1 " 25 "

" 1/8192 gadu 1 " 25 "

" 1/16384 gadu 1 " 25 "

" 1/32768 gadu 1 " 25 "

" 1/65536 gadu 1 " 25 "

" 1/131072 gadu 1 " 25 "

" 1/262144 gadu 1 " 25 "

" 1/524288 gadu 1 " 25 "

Numurs makšā 10 kop.; šatra adrešes makšā 10 kop. Šubinājumi makšā 10 kop. par weenslejšigu šmakšu rindian.

II. Rig. Krahj-Aisdemu Sabeedriba

tagad atrodas

Sabeedribas pašchas jaunajā mahjā

Aleksandra eelā Nr. 12

(Dzirnamu eelu stuhri).

Peekem noguldījumus no 1 rubla faktot un maksā 5—6 procentus; par telofču rehkīnu 4 proz.
Noguldījumus ismaksā tukšit bes usteitščanas.
Išneeds aisknehmumus pret wehršpapireem, obligacijam, galveneekeem un personigu droščību.
Darba laiks no 10—12. Telefons 1388.

W a l d e.

Riģas Riščhotaju beedribas širgu škreeščanās

28. majā, 2., 4., 7. un 11. jūnijā.

Dr. Kliorin,

ašdas un dšimuma šlimibās.
Ahršteščana ar Rentgena,
radiuma, Finsena, dšelsis un
šilgaismu.

Dr. Simonšona gaismas dšeedi-
naščanas eestabde

Aleksandra eelā Nr. 17.

Peekemu ašdas, puščāla un
weneristis šlimneekus šawā privat-
šinišā, Terbatas eelā Nr. 7 (ee-
eja no Dzirnamu eelas, no plšf. 9—11
un no 5—8 un bes tam ošrdeenas
no plšf. 7—8 watarā.

Dr. J. Kraukst.

Kannuma, ašdas, šilūtistās,
puščāla un dšimuma šlimibās it-
deenas no plšf. 9—1 un no 6—1/2 9 w.
No pulšf. 5—6 w. tik damas un
behrnis. Riģā, Maršalu eelā 8,
turu pee Grežņeeku eelas.

Dr. Machtus.

Dr. P. Jurjana Weymahtu skola

(ar walšis teeščbam),

dšemdesčanās patwersme,

Riģā, Alberta eelā Nr. 2a. Telefons 3739.

Šaunu školneetšču usn. mššana katru deenu no 3—5.

Mahjības latweeterem — latwišči. Kuršs wellas apm. 9 mehnešči.

Slimeem

šilweka organišmu, faštabdita sem ahrštu Abramowa un Winogradowa redakcijās,
išubta bes maksās. Adrese: Д. Калениченко, Москва, Козловский пер. № 21,
кв. № 66, собственный домъ.

Šlatons „Sekara ščhidrums“ no D. Kalenitščenko maksā 2 rbl. 50 kap.
šutščhana 1—3 šlatoni 40 kap. (war ari us pehymašču).

R. Nebelsiecka pehzu,

šalku eelā 11, blatus krahjtasei.

gumijas un
metala štempeli
grawuras,
šlischejas un
krahšas

peedahwā lebtš ošš-
talā išwedumā jau kopš 24 gabeem.

Š Kafijas ahr-dedsinatawa
„NEKTAR“
peedahwā weenmehr swaigi
dedsinatu un maltu kafiju par-
lofi mehrenām zen. Ari nededsin-
natu=kafiju, tehju, zuku ru, u. t. t.
Leelā Aleksandra eelā 24.
Š Eeja no Romanowa eelas. Š

Wišeem preeščā

ir papirost

„Stella“

20 gab.
6 kap.

Peeprašeet „Stella“ wišur!
Sabeedr. „Lafirme“, Šw. Peterburgā.

Ch. Jürgensohn,

wihmu leeltirgotawa,

peedahwā

eekščšemes un ahršemes wihmus,

kā ari konjaku „Royal“,

štipru wihnogu wihmu 50 kap.

šefošchās šilialēs:

Šuworowa un Dzirnamu eelu stuhri,

Šelgawas šhofešā Nr. 12,

Ahgenskalnā, Mescha eelā Nr. 4a,

Peščat lunga namā,

Wehweru eelā Nr. 7, Wez-Riģas stuhri.

Ščuguna leetawa, granita šahgetawa un šlihpetawa

J. Lahzis, Riģā,

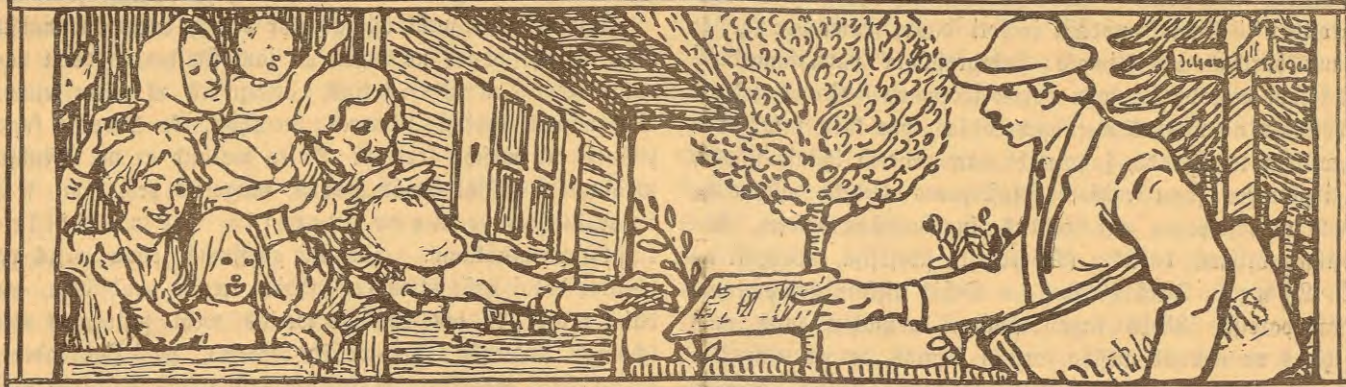
Šletenberga eelā Nr. 19. Telefons Nr. 2487,

peedahwā daščadus granita, marmora un ščuguna kapu krusis
un peemineklus, kapu beklus, šehdes (iš ščuguna), kapu šehtas
(iš ščuguna un šalamas dšelsis) un metala krons par mehrenām zenam.
Apsšleėjumus peekem un pahēdod no krahjuma šabritas nolittawā,
Terbatas eelā Nr. 26. Telefons Nr. 986.

Šenu rahditajus išubta bes maksās.

Šasta adrese: J. Lahzis, Riģā.

Mahjas Weefis

Nr. 21.

Rīgā, 27. majā 1909. g.

54. gada gahjums.

Darwinisms un laufšaimneeziba.

Profesora L. Plates.

(Svehttu runa tureta 27. janvari 1909. g. karaliskās laufšaimneezibas augstskolas svehttu sahle, Berlinē.)

Man rahdas, ka nebuhs leeki, ka šchodeen jums ihseem wilzeeneem apgaismoju darwinismu un wina atteezibas us laufšaimneezibu un šchis usdewums wehl jo wairak weeta, eewehrojot, ka šchogad šwinam leela angtu dabas pehtneeta Tšcharla Darwina 100 gadu dšimšchonas beenu, godinadami ar to šchi wihra peeminiu, kuresch biologijai dema jaunu wirseenu un tāpat leela mehrā eerošnaja daudšas zitas sinatnes, it fewiškki medizinu, walodas pehtneezibu un soziologiju. 12. februari it wišās kulkuras semēs neflaltamas beedribas un sinatnikšas sabeedribas fariškoja šwinigus peeminas swehtkus tam wihram par godu, kuresch zilwezei til leela mehrā apšaidrojis winas paščas šahwotli dabā.

Sem darwinisma es šaprotu leela brita (angša) pašauls usštatus, tā tad wina eestatus par daščadu dšihwneeku un šahdu izšelfchanos, wina pašgrošibam, wina eedšintām spēšjam un zilweta šahwotli dabā. Tas ir zeeshi jausšwer, tadeht ka beeschi ween aprobeschojas ar to atteezinadami šcho wahrdu weenigi us wina mahzibas šwarigako daku, islasas jeb selekšijas teoriju, pehz kuras beeschi til uskrihtošchee leederigeer eerihkojumi dšihwā radibā teel isšaidroti ar to, ka daba pašrat isšchekherdigi rada gan labu gan šlittu un atšahj zihnai deht ustura, isškaust maswehtlgo.

Darwina nopelni eewehrojami trejadā šnā. Wispirms tas lihdsēja tikt pee uswaras no genialā Lamarka (1809. g.) škaidri un gaischi formuletai izšelfchanās jeb attihštibas mahzibai. Šchi teorija isšakas, ka pirms nepašhštamā kahrtā parahdijās tika it weenkahrschas dšihwas buhtes, weenschuhniiku šahdu augi un no tam tad ar laiku attihštijuschees wiš ziti augštatee organizmi, pirms weenschuhniiku dšihwneeki, tad tablak pašchirteem zekeem daudš-

schuhniiku šahdi un daudšschuhniiku dšihwneeki un wisbeidsot no pehdejem zilweks.

Spilgtā pretštata pret šcho pašgrošibas usštatu ir radšchanas jeb konstanz (paštahwibas) teorija, kura teel aisšahweta metafiskā un ari dabas sinatnikšā formā. Dšihwas buhtes teel eestattas par konstantām, negrošigām un wina izšelfchanos isškaidro waj nu ar kahdas deewibas eejaulšchanos leeta ar kahdu brihnumu, waj ari ar kahdeem nepašhštameem dabas spēškeem. Waj nu šcheem problemeem buhtu kahda praktiska nošhme? Us to ir tika weena atšilde: Attihštibas mahzibai, atteejotees us laufšaimneezibu ir til leela nošhme, ka it meerigi war šazit: ja ta nebuhtu pareisa, tad jebkahds progresš laufšaimneezibā buhtu neešpēšjams, jo wiš muhšu zenteeni jau isheet us to, lai derigos lopus un kulkuras augus mas pašam pašrlabotu, padaritu tos isdewigakus un eenešigakus. Wet tad ir japeenem, ka dšihwas buhtes ir plastiskas un kaujas pašrweidotees. Tomehr tad ari israhdas no otras puses, zik ahrkahrtēji leela nošhme preekš izšelfchanās mahzibas ir mahju lopeem un kulkuras augeem. Par wineem mehš wispašremot šnam wairak nekā par zitam dšihwām buhtem, esam tos jau kopsch gadu šinteneem nowehrojuschi, daudškahrt ari apraktijuschi un nobildejuschi un tee ari daudškahrt spēesti dšihwot pašgrošitos dšihwes apštahkos, tā ka esam ismeklejuschi, kahdas zaur to pee wineem zehlušchās meestkas un pšchiskas pašgrošibas. Wišu šcho nowehrojumu gala isnahkums til leela mehrā runā par labu attihštibas mahzibai, ka wajag loti daudš škerikalas šuhrgalwibas, lai wina pilnigi neatšhtu. Šau Lamarka gaischi un škaidri isšredējis kulkuras formu teoretisko nošhmi. Aštota nodakai

wina flawenajam darbam „Philosophie Zoologique“ ir wirsrafsis: „Par apstahku eespaidu us kustumu darbibu un eeradumeem un par scho organismu darbibu un eeradumeem ka zehlonem winau organiazijas un daku pahrgroftbai.“ Schini nodaka ir koti dauds runa par to, ka zaur baribas un klimata pahrgroftbam panahlama pee mahjam peeradinato lopu pahrweidoschana. Suns teef atwafnats no weenas weenigas rahfas, par kuru faka, ka ta „wilkam tuwu rada, ja ta wehl naw pehdeja ihstais thps“, lai gan pee funu rahsam „fastopama leelaka daschadiba, nekã ta fastopama pee tahdas fugas dshwneekem, kuzi dshwo brijwa dabã“. (Zoologiska filosofija, wahziski no N. Langa, Genã 1876. g.). Schis usfkats gan protams naw pareis. Mehš tagad finam, ka mahju suns naw zehlees no weenas mescha swehru formas, bet no wairakam fugam, kuras pa dakai bija wilki, pa dakai schakati. Tomehr neraugot scho maldibu Lamarka wispahreja domu gaita ir pilnigi pareisa, protti, ka mahjlopi un kulturã augi ir attihstibas mahzibas wisdroshakee balsti, tadeht ka tee wehl wehsturisfã laika bes schaubam koti leelã mehrã pahrgroftjufchees. Darwins stahjees Lamarka pehdã un ahrfahrtigi tshakli studejis kulturã radibas, praktistti, stahdamees fakarã ar wiseewehrojamaekem lopu audsetajeem un ari patš audsedams; teoretistti iswandidams zauri wifu literaturu pehz droshã finam par jaunparahdijufchamees warijaziam un winau eedfimtibu. Winau studiju panahkumi ir eewetoti winau diwu sehjumu darbã „Lopu un augu warijefchanaš (nowehrfchanaš no fugas) domestikazijas (peeradinata mahjlopu) stahwokli“, kurfch pehz astongadu ilga darba 1868. g. parahdijãš 1500 ekemplaru leelã isdewumã, kurfch nedekãš laikã tika ispahrdots. Dtrais isdewums isnahza 1875. g. Birmaja sehjumã daschadee mahjlopi koti pamatigi bija apfkatiti, un pat masat swarigi, kã pehrku wistas, kanariju putni un selta fivis nebija aismirštas, turpretim labibas, dahrsa augli un augli ihfal apstrahdati. Dtrais sehjums aifrahda wispahreju ismeklejumu par wariabilitati (nowehrfchanaš), atawifmu (atgreeschanaš pee pahrdshwota), peenemot senãš sentfchu ihpahschibas, krostofchana un islasas eespaideem un eedfimtibas likumeem. Naw schim brijšcham wais otra darba, kura tif plaschã kahrtã buhtu apgaifmoti wifu fugu iszelfchanaš mahzibas jautajumi un kuzi faturetu tifdaudš poštiva nowehrojumu materlala, kã schi Darwina flawenã grahmata, kura tomehr fatura titai wispahrejus teoretistkus flehdseenus, neisnemot wina grahmatu ar nofautumu „Par fugu iszelfchanaš“. Pee tam nowehrojumi fmetti pa leelakai dakai no tahdeem radijumeem, kas atronas sem zilweku usraudfibas. Suhs, redsat, manas damas un lungi, ka laufkaimneekem un ari laufsa'mneezibas draugem, kureem naw ne wahrpas ne falma, pee kahdeem deemschehl flaitu fewi, ir pilnigi eemeflis buht lepneem us Darwina, un tee to fawã fua war eefkatit par fawejo, jo darwinifms ne masum dibinajas us lopu un stahdu audsetaju nowehrojumeem. Schis firnigais fakars stary fugu iszelfchanaš mahzibu un laufkaimneezibu mums jo flaidraf buhs faprotams, kad wehlat peewedifchu, ka

Darwins ari tos wisgruhtatos problemus dshwã dabã, peemehroshanaš iszelfchanaš, mehgina isfkaidrot zaur islasas jeb selekzijas prinzipu, redsedams, ka lopu un augu audsetaji isleeto tahdu pahchu metodi pee rahsu pahrlabojumeem.

Atgreesfimees wehl reis atpakat pee schi darba par mahju lopu nowehrfchanaš no fugas un jautakim pee kahdeem panahkumeem Darwins tizis, atteezotees us winau zelmu. Waj winam droshã isdewees peerahdit, ka itweena fuga zehlfufes no mescha lopeem? Ar to jaatbild ar ne. Muhsu mahju lopi fakriht diwãš grupãš, raugotees pehz tam, waj tee zehlfufchees no monofiletistfã waj polifiletistfã pirmafakuma. Birmeja gabijumã zelma weids pa leelakai dakai pahstams bes kahdam leelãm gruhtibam, pa dakai tadeht, ka tas daudšãš weetãš wehl fastopams meschonigã stahwokli (pee mescha lopeem), pa dakai tadeht, ka ari stary peeradinatãm rahsam fastop tahdas, kuras waj nu nemas waj ari koti masã mehrã isfchiras no pirmatnejãš zelma formas. Pee monofiletistfem mahjlopu kustumem peeder peemehram pihle, kura zehlfufes no parastãš zelma pihles, Anas boschas, un beschi ween isfkatas glufchi lihdfiga tai, ir drufjin leelaka un fmagaka; mahju sofs zehlfufes no pelekãš sofs, Anser ferus, ar kuru daschas rahfas wehl pilnigi faskan, titai peenehmees leelumã, fwars un augliba, kamehr laifchanaš spehja mafinajufes, aste kkuwufe ihfaka, gaita fmagaka. Schis abas fugas fakkaldijufchãš titai mas rahfãš, lai gan, kã rahdas, sofs ir tas wiswezakais mahjputnis. Wehl stabilaks (negrofigaks) palizis pahws un tihars, kuzi neraugot us peeradinashanu pee mahjam, ufturejufchees glufchi nepahrgroftti, un titai schad un tad, wisleelakais krahfas trufhuma beht tapufchi par balteem indiwideem, albineem. Turpretim kanarijas putnis, kurfch zehlees no sakã mescha Fringilla canaria us Kanarijas falam un Norrem un titai ap 1550. gadu eewefis Ciropã, pa 3½ gada fimteneem fãfchfehlees jau kahdãš 15 koti daschadãš fugãš, dseltenãš, bruhnãš, raibãš, gan ar zekuleem, gan atkal ar koti gazeem stilbeem waj ari fprogainãm fpalwam. No tam ir redsams, ka peerashana pee mahjam ween naw tas zehlonis fakrifchanaš daudšãš formãš, bet ka wajag preefch tam buht koti augštai wariabilitates (nowehrfchanaš) spehjai. So wariablaka par fewi ir kahda mescha dshwneeku forma, jo wairat zilwekam eespehjamš to usaudfinat daschadãš noschfirtãš krahfãš un stahwos, tos fawstarpeji pahrot un schahdas noschfirtchanaš jekã usaudfinat eedfimtu paleekamu rahsu. Suhs wifk fineet to apbrijnojamo daudsumu atteezotees us muhsu wiftu un balofchu rahsam, un tomehr tãš wifãš zehlfufchãš, kã Darwins aprahdijis katra no weenas mescha formas, wiftas no Gallus bankiva, dschungel wiftas, kura apdshwo Indiju, Birmu, Filipinas un Malajas falas un jau fawã mescha stahwokli eewehrojama mehrã fadalijufes pa fugãš, balofchi no Columba livia, klinfchu balofcha, kura dšimtene ir Norwegijas stahwee krait, britefchu falas, Farãri, Hebridi un Drkneji, un warbuht ari Indija. Darwina galwenaš peerahdijums

atteezotees uš ſcho formu monofletifto-weenfaknaino pirmſah-
kumu dibinaš uš tā ſauzamo atpakakriſchanu jeb atawifmu,
proti, ka pee fugu kruſtoſchanāš, kuras gluſchi atſchēiras no zelma
formas, baſtardi peepeſchi kriht tajā atpakat un uſkrihtofchā
kahrtā lihdfinaš waj nu Bankiva wiſtai waj ari klinſchu
balofcheem. Wiſch, peemehram, nehma
melnu ſpaneeti un baltu ſihda wiſtu, tā
tad diwaš fugāš, kuras ahrkahrteji at-
ſchēiras no Bankiva wiſtaš, un neraugot uš
to dabuja baſtardu, kureſch iſſkatijāš gan-
drihš lihdfiģi meſcha formai. Schiſ ſinaš ap-
ſtiprina jaunatā laikā ari Dewenports (Davenport),
kureſch, tā waditajš Kernerſcha (Carnegie) dibinatā
ekſperimentalſtaziā, atteezotees uš attihſtibāš mahziņu ſoti
daudš nodarbojees ar wiſtu kruſtoſchanu. Geſtahde atronaš
uš Longeiland (Long Iſland) ſalaš. Wiſch atrada, ka
zahki no mineteem baſtardeem iſſkatijāš pirms ſoti melni,

wehl wairat nekā melnee ſpaneefchi, un tikai wehlat, kad
tehwiņi peeaug, parahdaš atawifliſtāš ſihmeš, ſarkan
eekantetaš ſedlu un muguraš ſpalwaš un plata ſarkana
ſtrihpa pahre ſpahrneem. Pehz ſchi autora panahkam ſchahdu
paſchu atpakakriſchanu, ja melnāš ſpaneetiš teek kruſtotaš
ar wiſtu ar ſkaidri gaiſchi bruħnu kraħfu. Pehdejai un tāpat
baltajai ſihda wiſtai naw ſpalwāš neweenāš melnāš ſtrih-
pikaš, tām tā tad wairat waj maſat galigi noteikta albinotiſkā
(bahleena) tendenze un pee tam katrā ſinā redſama atpakat-
kriſchana; jo beeſchi ween peedſihwotaš, ka albiņoſeem ap-
ſlehti peemiht meſcha kraħfa. Pehdejoš gadoš eſmu no-
darbojees ſoti daudš ar eedſimſtibāš teoriju pee pelem
un pee tam atrabiš, ka pee mums dabujamaš albiņoš peleš,
kruſtotaš ar dſeltenām, bruħnām, melnām waj melni-
balti ſtrihpainām pelem, paraſti raba peħznahkamuš, kureem meſcha
kraħfa un tā tad naw ſchēirami no meſcha mahju peleš.

(Zurpmat wehl.)

Laukſtrahdneeku ſahkums un ſtahwokliš Widſemē.

Dr. Adolfa Agtheš.

VII.

Barons Schoulkš.

ſtrahdijeeš, ka ſemneeku aiſſardſibāš otraiš laikmetš
Widſemē ari eeſahkaš ar ſemneeku dſimtbuħſchanu. Ari
zitadi nebija pamanama nelahda ſtarp'iba no pirmā laikmeta:
keiſareene ſemē ſemneeku aiſſardſibu, muiſchneeziba tāpat
kā agrak ar wiſeem lihdfekteem aiſſtahw ſawāš kundſiſtāš
waraš iſwirtumuš.

Kā iſnehmums no ſchi wiſpahrejai iſtuma uſſweramaš
Miſtraukleš un ſtrihweru ſemneeku teeſibaš. Schiſ teeſibaš
ſaweem ſemneekeem 1764. gadā dēwa Widſemeš muiſchu
Miſtraukleš un ſtrihwēreš ihpaſchneekš baronš Karliš
Fridrihš Schoulkš.¹⁾

Tāš no wiſeem pahrrunateem dokumenteem no muiſch-
neeku puſeš atſchēiraš trihš eewehrojamoš punktoš. Pirm-
kahrt tāš iſlaidiš tikai weenš Widſemeš muiſchneekš, kamehr
agratee dokumenti nahzu no wiſāš bruħneezibaš. Driſkahrt
ta atteezaš tikai uš diwu muiſchu ſemneekeem, kamehr lihdf
ſchim pahrrunatee muiſchneezibaš rakſti, ziſ taħlu taniš
runa par ſemneekeem, arween ſihmejaš uš it wiſeem ſem-
neekeem tā kahrtu. Treſchkahrt ſchāi darbā Widſemeš
muiſchneekš pirmo reiſti rahda zenſchanoš, uſlabot ſawu
ſemneeku ſtahwokli.

ſawāš riħtoſchanoš zehlonuš baronš Schoulkš paſneedſiš

paš kahdā plaſchā „iſſkaidrojuma“²⁾: „Man uš bruħ-
neezibaš wehleſchanoš japeerahda, wiſch paſkaidro, ka mums
wajaga ſemneeku ſtahwokli uſlabot, wiħeem dot ihpaſchumu
un wahrdu ſatot teeſibaš.“ Tad wiſch peeweb trihš
eemeſluš. Pirmkahrt dſimtbuħſchana eſot pret zilweku miħ-
leſtibu. Ta zehluſeš „toš barbariſtoš laiktoš, kad no zil-
wezibaš bija paſiħtamaš tikai wahrdš“. Praħta gaiſma
aiſſuħmuſe barbaribu. Wiſāš ziwilſjetāš walſtiš dſimt-
buħſchana pa dakai atzelta, pa dakai ſoti leħninata.
Widſemeš bruħneeziba par wiħāš paſtahweſchano
dabunot pahmetumuš no zitaš ziwilſjetām tautam. Driſkahrt
dſimtbuħſchana ſtahwot paſchāš bruħneezibaš labkħhjiſbaš
zetā. Muiſchneeziba jau eſot par to pahrelejinata, ka
„lungu iħſtenaiš labums paſtahwot wiņu ſemneeku lab-
kħhjiſbā“.³⁾ Bet ſemneeku wiſpahrejai un paſtahwiga
labkħhjiſba ſaſneedſama tikai tad, kad teem ir ſinamš
ihpaſchums un „nomehriti peenahkumi“. Zitadi wiſlabakaiš
kungs ſaujoteeš pawedinateeš „uſbruht“ ſawam ſemneekam.
Driup atkal ſemneekš ne domat nedomajot ko eeguht, tapeħz
ka wiſš peeder lungam. Treſchkahrt „wiſai nepeezeeſchami“
uſlabot ſemneeku apſtahkluš. Keiſareenei „zeltaš preekſchā
wiſmelnakāš apmelofchanoš par Widſemeš muiſchneezibaš
warmahziſam“.

Eſot „Wiħāš Majestateš nopeetna griba pilnigai dſimt-
buħſchanai darit galu“. „Ja meħš paſchi ſew newelkam
robefchaš — — wiſch iſſauzaš — — ja meħš paſchi ſew
neželſim ſtarp ſewi un ſaweem ſemneekeem, tad nekāš naw
droſchakš, ka mums tiſš wiſtkaš tahdaš robefchaš, kahdaš
mums nebuħš pa praħtam“. Schiſ pamatojumuš ir leeziba

¹⁾ Pehz Winkelmana, Bibliotheca Livoniae Historica . . . 2. iſd.,
Berliņe, 1878., 137. lapp. Iatweeſchu pirmtekſtia wirſtrakſiſ ſtan: „Miſ-
traukleš un Rihmana Muiſchaš ſemneeku Teeſa, dohta no Karla
Spridd. Schoulkš, tuħſtotā ſeptitā ſimptš ſeſchdeſmit zettortā Gaddā
peħz Kriſtuš Peedſimſchanoš“. ſcho teeſibu wahzu tulkojumuš no-
drutaiš pee Jannaua, Geſchichte der Sklaverey . . . 1786., 189. un
ſamſona p. w 1838., 151. lapp.

²⁾ Wahrdū pa wahrdam nodrutaiš pee Jannaua p. w. 1786.,
123. un ſamſona 1838., 74. lapp.

par to, ka pirmais progresīvais folis no muišņeekēm nav spērts labprātīgi, bet ar bailēm no valdības pamatīgām pārgrūstībām.

Un arī „semneeku teefības” rahda, ka barons Ščoulks blakus semneeku aissardībai gribejis ūsturet muišņeēzības preekščrozības. „Semneeku teefības” fadalaš trijās datās. Pirmā runā „par leetam, kuras semneekam peeder ihpaščigi”. Pirmais atšihst par semneeka ihpaščumu wišu kustamu mantu.⁴⁾ Šchis noteikums nahja par labu wišpirms semneekam. Bet arī preekšč muiščas kunga tam ir leelais labums, ka semneeks teef ūsaudšinats ūš taupību. Ne-raugotees ūš to, muiščas ihpaščneekam no ta zekas wehl diwi turpmaki labumi, kuras teefchi war atwašinats no „semneeku teefbam”. Pirmkahrt atteezigā pantā atrodas eerobeschojums, ka semneekam ūšawu kustamo mantu wajaga arī ūsturet. Dtrkahrt muiščas ihpaščneeks war preedšihst semneeka „parahduš”. Šchim wajadseja ar wišu ūšawu mantu galwot par parahdu, ko bija eetaiūšis pee muiščas ihpaščneeka.⁵⁾ Muiščas ihpaščneeks „wišem ziteem parahdneekem pa preekšču” wareja ūegt ūawas praūšbas no semneeka mantas.⁵⁾ Ja ūchim pee tam notiktu kaūda „ne-taiūniba”, tad wišč warot „pee keisariūšas semes teefas meklet ūehlaūšību”.⁵⁾

Dtrā datā ir runa par semi. Wišč eefahst ar muišņeeku preekščteefības ūstahdiūšanu: ihpaščuma teefbai ūš semneeku semi japaleef pee muiščas ihpaščneeka.⁶⁾ Bet ja semneeks „peenahjigi klaufa un ūawu teefu atdod”, tad wiņam semes leetoschānu atūstahst ūš dšimtu.⁶⁾ Ja semneeks ūawus peenahkumus nespehi pildit, tad kungs ar wiņu dara tā paščam patihst⁷⁾: atnem wiņam semi un žitam salmneekam atdod par kaļu.⁷⁾ Ja semneeks ūahds, tad kungam „peeklabjas” peerahdit, ka semneeks „neweenu no ūawem darbeem naw darijis, ne ūawu teefu nomatūšis” un arī ūš preekšču naw ūpehjis to darit.

Treūchā data runā par klaufcheem un nodewam. Ta atkal eefahšās ar muišņeeku preekščrozību: Semneekam allaschin japaleef par kunga dšimzilweku.⁸⁾ Tablak semneekam peenahšas, wiūšas leetās beš e-runam paūlauūst un ar

³⁾ Smalka satira ūš muišņeēzības atbildi no 1765. g. Šchis atbildes pirmatneja redatžija generalgubernatora pirmais preekščlikums (semneekem dot ihpaščuma teefības ūš kustamu mantu) bija atraidits ūchahdā kahrtā: Itweens muišņeēzības klahtesofchs lozeklis eūot pahūleezinats par to, „ka semneēzības poūšs tuūstihst wehl ūew paūal kunga ispuūschānu” (Samson p. w. 59. lapp.) Tā tad itweenam muiščas ihpaščneekam „jau pehž ekonomikās gudribas likumeem wajaga gaūdat par ūawu semneeku labūlahjību” (Samson 60. lapp.).

⁴⁾ I. pirmais pants: „Wišu nesamu un wedamu mantu tā naudi, labību, lopus, ūirgus, ūšwalus, riūtus, kas semneekam tagad ir waj to wišč wehl eeguhs waj dabuhs, es žaur ūcho hauūst atūšihst par wiņa likumiūtu brihwu ihpaščumu”.

⁵⁾ I, pants 5.

⁶⁾ II, pants 1.: „Wiņa semneeku seme paleef . . . arī turpmat dšimtkungam ihpaščiga . . . Tā tad itweenam semneekam wiņa semes gabals . . . ja wišč . . . Peenahjigi klaufa un ūawu teefu nodod, wiņa un wiņa behrneem palits ūš muūschigeem laifeem.”

⁷⁾ II, pants 2.

⁸⁾ III, pants 1.: „Semneeks paleef . . . arī nahūotnē weenmehr kungam dšimts un padewigs, kuras muišča peeder.”

pilnigu ūstijību buht padewigam.⁹⁾ Arī ja semneekam darits pahri, wiņam wišpirms wiš paūlauūgi japadara, kas wiņam pawehlets, tikai tad wišč war pee teefas ūahds.¹⁰⁾ Dšimtkungs no ūawas puūes nedriht neweenu semneeku pahrdot waj atdahwinat un no ta nepraht ne neeku beš atlihdšības.¹¹⁾ Tikai kaūdus klaufchus war praht, kuzi eewesti ūweedru waku grahmata¹²⁾ Tā ka ispalihdšības darbi waku grahmata naw eewesti, tad tā barons Ščoulks taifa ūawadu mehginajumu, atlihdšinats arī semneeku leeku darbu. Atlihdšiba gan ir kott truhjiga: preekšč wišwai-rafkem ispalihdšības darbeem ta fastahw eekch tam, ka semneekem pašneefs — alu.¹³⁾ Deigu keigās Ščoulks patura ūew wehl pahmahjības teefību ar pahtagu un karbatūchu.¹⁴⁾ Kad semneeks grih par ūawu kungu ūahds, tad wiņam jagreeschas pee semes teefas.¹⁵⁾

Kaut ko jaunu barons Ščoulks ūawās „semneeku teefības” naw radijis. Tas ir maūš mehginajums, atdšihwinats ūweedru agrarlikumus. Daūchās weetas tās paleef taūlu paūal ūawam ūweedru paraugam. Naw isūaists ne-weens patš noteikums par labu klaufchu kaūpeem. Wišč ispalihdšības darbus grih atlihdšinats ar alu, kamehr ūweedru waldbiba bija noteikuse, ka tee jaatreūkina no kahrtjeem klaufcheem. Kā ūodoscho waru aš ūawam „semneeku teefam” wišč nostahda semes teefu.¹⁶⁾ Preekšč barona Ščoulka tas nu gan bija ūaprotams. Wiņam wares gan tizet, ka wiņam semes teefneschi no muišņeekem¹⁷⁾ bija pa prahtam. Bet ar to „semneeku teefību” eewehroschāna bija weenigi til ilgi nodroschinata, kamehr barons Karlis Fridrihs Ščoulks bija Aštraukles un Štrihweres dšimtkungs. Un tomehr ūchis „semneeku teefības” starp Wišsemes muišņeekem ūazehla ihnuma wehtru.¹⁸⁾ Barons Ščoulks neatrada ne-weena weeniga peekriteja starp ūawem kahrtas beedreem.¹⁸⁾ ūawu landrahta amatu wiņam wajadseja atūstahst.¹⁹⁾ Wiņam nopraūja isūklaidrojumu par wiņa riūkoschānos. Kā atbildi ūš jau pahrunato isūklaidrojumu kaūda komiteja

⁹⁾ III, pants 1.

¹⁰⁾ III, pants 16.

¹¹⁾ III, pants 1.

¹²⁾ III, pants 4.

¹³⁾ Te japeūkaita: 1) Mehslu ihweūchāna un ihahrdiūchāna. Atlihdšiba: 3 mužas alus (III, pants 6.). 2) ūawu noplaufchāna. Atlihdšiba: 2 mužas alus (III, pants 7.). 3) ūawas darbi. Labības noplaufchāna un ūaweschāna. Atlihdšiba: 3 mužas alus (III, pants 8.). 4) ūawu ūaweschāna un to nopluhdināchāna ūš ūawu (Aštraukles un Štrihweres muiščas atrodas pee Daugawas). Atlihdšiba: 3 mužas alus (III, pants 5.). 5) ūawu ūaweschāna ūš ūawu. Atlihdšiba: 3 mužas alus (III, pants 13.).

¹⁴⁾ III, pants 18.

¹⁵⁾ III, pants 16.

¹⁶⁾ Blakus hoūteefai, ka semes augstakai instanzei Wišsemē bija arī wehl semes teefas (ūal. Baltijas gubernu priwatteefības . . . I, 294. 356. p. p.) Par semes teefneūcheem un semes teefu aūejoreem” wareja „tikt eewehleti weenigi weetejee eerakūiti muišņeeki” (II, 386. p.)

¹⁷⁾ Wwl. Rückblicke, Dorpat 1878, 37. lapp.

¹⁸⁾ Samson von Himmelstern . . . Aūūseh. der Leibeigenschaft in den Dšiseeprovinzen . . . 1838, 78. lapp. (peef. 81).

¹⁹⁾ Merkel, Die freien Letten und Esten . . . 1820, 137. lapp. un Graf Mellin, Noch einiges Ueber die Bauernangelegenheiten in Plesland, 1824, 6. lapp.

wiſas brunneezibas wahrda dewa atfinumu protokolâ²⁰⁾, kas pamatojas pilnigi uſ wezajeem aiſſpreedumeem. Atkal teef runats par „ſemneeku dabifko likumibu“²¹⁾ un nerimſtigo naidu²²⁾ pret ſaweem kungeem. Atkal teef apgalwots, ka dſimtbuhſchana eſot dibinata ſemneeka „dabiſkâ geniâ“ un tapeh; eſot nepezeefſchama.²³⁾ Beigâs barons Schoulhs teef lubgts, ſemê iſplahitots ekſemplarus wiua „ſemneeku teeſibu“ atkal ſawahtt.²⁴⁾

ſaunatos laitos paſchi muifſchneeki iſteikufchi domas, ka

ne faturš, bet zeſſch,²⁵⁾ kaſdâ Schoulhs iſlaida ſawus likumus, proti beſ brunneezibas ſinas un atkaujas, eſot ſazehlis ziteem muifſchneekem duſmas.²⁶⁾ Schoš apgalwotumus apgaſch paſchu muifſchneeku ſaſtahditais protokolš, kuſch greeſchas weenigi pret ſemneeku teeſibu faturu, kuru iſſtudinajumš teef atſihtš kâ eſtahdijums, kaš baronam Schoulham „atkautš ar ſawu ihpaſchumu kamehr . . wiſpahriba no tam nezeefſch.“²⁶⁾

Snaudofchais ſemes deews.

Profeſora Kurda Laſwiza.

Sem augſteem klinſchu blaſkeem, dſiti kalnu alâ, duſeja kaſds warens deews.

Taš bija ſwehtibas garš, kaš mahjoja plaſchajâ ſemes lodê, kaš atmenu maſas zehla un dragaja, kaš lika uhdenim ſchmahht un dſina weefutus, kaš lozijâš ſibenſtaros un lehni lehni wehrpa un auda neſſaitamos maſos weidojoſchâ dſihwes ſpehka pawedeentaus. Wiuſch riſhjojâš maſajos ſilajos ſtahdu graudinotš, kuri prata gaiſu ſkaldit un kuſtigajâš ſchuhninâš, kuras rotas ſemes walſtibâ peh; dſihwes haribas. Wiua dwaſcha dweſa pa ſchalzoſcho meſchu, un wiſt wiua juta, kaš tajâ laida ſaknes, auga un ſeedeja un tanî rahpâš un ſihja un kauza no ſlapſtoſcheem ſwehreem. Wiua ſaprata ari zilweſš, kuſch pat ſaprata uguns leefmaš; un ſwehtâš ſchauhmas taš godinaja deewiſchko dſihwiibu, kaš pluhda tiſlab pa atmeneem kâ ari ſtahdem un dſihwneekem pa ſeeweeti un wiſhreeti un waronu ſlawenajâm dwehſelem. Ta bija leelâ zihnas un miſheſtibas walſtiba, kuzâ wiſš riſhjojâš topigi, apſpeedâš, papildinajâš, iſnihjinajâš un dſemdejâš un arween no jauna pozehlâš dſihwibas walſtibâ; ta bija muſcham topoſchâš dabas walſtiba, kopejâ dſihwiba ſemê, dſimtenes ſwaigſnê.

Warenais ſemes deews turpretim ſnauda kalnu alâ.

Pa klinſchu ſchkirbu, kuzâ bija reiſ eſſpeeduſchâš kaſda weza oſola ſaknes, atſtaneja lehna ſwilpſchana un it kâ ſwaigais meſcha gaiſš dweſtu pa wiſu alu.

Snaudofchais deews nopuhtâš un tad nopeetni ſazija:

„Ko tu mani trauzê, lidofchâ wehja dweſma? Waj garam jau tee tuhſtoſchee gadi, peh; kureem wehleju tew runat?“

²⁰⁾ Sentiment des besondernern Auſſchuffes, nodr. pee Samſona 7, lihdſ 83. lapp. peeſ.

²¹⁾ p. w. 80. lapp.: „Newajaga to ſemneekam darit, jo ſchi doma nahf loti par labu wiua dabifkai kaunibai.“

²²⁾ Samſon 1838, 80. lapp.: „ſweens paſihſt Widſemes ſemneeku. ſweens ſin, ka wiuſch ſawu kungu uſſkata par ſawas mantas atnehmeju un wiua weenmeh; eeniſht.“

²³⁾ Samſon 1838, 81. lapp.: „Nâ tagadejâ ſemneeku dſimtbuhſchana naw dibinata laiku barbaribâ, bet nazijas dabifka geniâ un wajaga . . . p. w. 82. lapp.: . . . „ſemneeka, kuzâ paſcha geniš padara wiua dſimtbuhſchanu nepezeefſchamu . . .“

²⁴⁾ Samſon 1838, 82. lapp.

„Tee ir garam. Tuſhſtoſch reiſ birdinaju rudenos lapas no kokeem, tuſhſtoſchâš reiſeš atkal uſplauka ſeedona puſes, kamehr tu iſkaphi no ſwehtâ oſola, pazehlees negaiſa mahkont pah; kalneem un meti uſ ſemes ſibnoſcho pehrkona weſeri. Bet tad paſlehpees alâ.“

„Ja, to dariju. ſinu gan, ka toreiſ kaſdâ ſeedu deenâ ſweſchais wiſhš ſche runaja par jauno garu, kaš wiſus zilweſus weenojot, ka tee ſaprototees warenâ laimes un miſheſtibas walſtibâ. Bet tikai uſ zilweſeem wiuſch runaja. Jo wiua walſtiba ejot pah; ſemi un tajâ neeeteekot ne meſcha poſtaſchâš, ne kauzoſchee ſwehri, bet tikai zilweſi. Wiuam weenigam kwehlojot muſcham un ſkaidrâ ſpihdumâ dwehſeles gaiſma; turpretim ſeme un wiuas radibas eſot beſ dwehſeles un nedſihwi. ſche manâ walſti it wiſam wajagot eet bojâ; beſgaliga dſihwiba walbot tikai tur pah;ri, augſcham. Un zilweſi wiuam tiſeja. Wiui wairš nepeetika ar ſaweem brahſteem meſchos un kruhmajos; tee ſakla nizinat, kaš aug un laiſtas, dſihwo un zere ſaules ſpihdumâ un radoſchâ planetu dſihwibâ. Tad wiui mani aiſleedſa un lika zirwjuš pee weena oſola

²⁵⁾ Hermann Baron Bruiningk (Ritterschafſtſekretâr), Zivl. Rückſchau. Zur Abwehr gegen „Zivl. Rückſichte“, Dorpat, 1879, 178. lapp.: „Tâ tad newis wiua reformas faturš wareja buht zehlonis, kuſch landtagâ ſazehla wehtru un peeſpeeda augſti zeenito landrahtu atteiktees. Zif kreetnš wiua daršš patš par ſewi bija, tiſpat nelaimigš bija taš zeſſch, kuru wiuſch bi a gahjis.“ Alexander Tobien (Sekretâr des ritterschafſtlichen ſtat. Bureaus), Die Agrar-geſetzgebung Livlands . . . 1899, 106. lapp.: „ne pret nodomu . . . bet pret zelu, kâ wiuſch ga'ja, ſazehlâš wiſi muifſchu ihpaſchneeki.“ — H. Bruiningk p. w. 1879, 178. lapp.: „Latweeſchu ſemneeku likumgrahmataš iſſtudinaſchana beſ brunneezibas ſinas un gribas wiua iſolejuſe . . .“ Aſtav von Tranſche-Roſenek (kuſch preeſchwahrdâ pateizas H. Bruiningkam un A. Tobienam) Gutſher und Bauer in Livland . . . 1880, 154. lapp.: „Nepareiſš ſolis bija, ka barons Schoulhs ſawas ſemneeku teeſibas liſa iſplahit beſ brunneezibas ſinas un peeſchichanas.“ Alexander Tobien (kuſch preeſchwahrdâ pateizas IV. la. p. H. Bruiningkam un Aſtawam Tranſche-Roſenekam p. w. 106. lapp.) „Beſ ſawu ſahrtâš beedru eepreeſchejas ſinaſchanaš un gliſchi pahſteidſoſchi Miſtrantleš Schoulhs laida klajâ ſawu likumgrahmatu.“

²⁶⁾ Samſon p. w. 1838, 80. lapp.: „Par ſchim ſekam wiſi uſtraufſcheeš, nemaſ negribot kritiſet wiua eſtahdijumu, kaš wiuam ar ſawu ihpaſchumu atkautš, kamehr wiſpahriba no tam nezeefſch.“

faknem. Bet es dufmojos uf zilwekeem, kuzi mani ne-
ustizigi atstahja."

"Bet man tu pawehleji," dweſma fazija, "kad ateet
attal ſeedona ſwehtki pehz tuhfſtoſch gadeem, lai tewi mo-
dinu. Zo tu gribeji ſinat, waj zilweki buhs mahzijufchees,
fo noſihmè beſgaligas dſihwibas weeniba."

"Tad wehſti, kas notika."

"Uſtizami tew palika wiſt tee ſtahdi un ari wiſt tee
dſihwneeki, zittahl ſcheem nerimſtoſcheem radijumeem bija
teefcha daliba pee ſemes dwehſeles. Bet zilweki mekleja
pehz kaſdas jaunas dwehſeles, kuzat bariba, kà wini runaja,
atronama tikat tajà walſti ahrpus ſemes mahmutas. Un
tur gan laikam kaſdam warenam deewam wajag walddit
pahz zilweku dwehſelem un peefſchirt wineem muhſchigu
zeribu; jo beefſchi ween zeeſchanàs un nahwè zilweka waigà
parahdijàs meers.

Bet tomehr wini newareja dſihwot beſ topoſchàs pa-
faules ſawſtarpejeem roſſnojumeem un it wiſur tee nojauta
tawu ſlepeno ſpehtu warenibu. Bet tà ka weenigi dneh-
ſeles deewam tee bija peefſchirufchi walddibu pahz wiſu,
kas dſihws, tad wiau dwehſelè radàs ſchaubas. Zo wehl
arween ofolt wehjà ſchalza, wihtfnas meta ſawu lapu ehnu un
opſes drebeja. Neomuligi ſtahweja pleederis ar ſaweem
balteem ſeedu kèkareem meſcha malà un aſſnaini ſahrtojàs
laukumi un dſihſtinàs ſehnsahlei un ſtahbajam aſholinam.
Wehl arween Baldura leelajam dſeltenam ſeedu puſchſim
aſſns piles pee wina kaſjnam un tas iſbeedè kaunus
garus; nahru ſatums, fo tee ſauz par roſmarinu, pareiſt
leetots, padara wezus laudis attal jaunus un lagsdu krumš,
ſem kura ſemes garini dſeed, ſlehpj ſewi laimes neſeju
rihſtiti, kura dod wiſu fo ween wehſas. Waj dwehſeles
deewam nebija ta wara, ſaiſtit wezos ſpehtus, kuzi meſchà
wehryj un auſch, mahjo alàs un gairà un uhdenè noſleh-
pumaini apſteepj ap wiſu dſihwibas leelo weenibas ſaiti?
Tad zilweki ſawà lepnibà fazija, ka dwehſeles deews tewi
efot iſnihzinajis un wiſus tewim kalpojoſchos ſpehtus pahz-
wehrtis kaunos garos. Demoni tee efot un welni, kas
tagad mahjojot ſwehtajos kotos un burbulojot awotos un
ſchalzot gairas. Ne wairš ſemes ſwehtigà dſihwes kopiba
aptwer ſtahbus, kuſtonus un zilwekus. Ne, eekſch wiſa, kas
dabifſs, tee domà, gluhn noſeegums, naidigs ir lauks un
meſchš, tapſchana un augſchana ſemes leetàs ir zilwekam
pretiga, ja ta neteef ſaiſtita zaur dwehſeles deewa burwigo
wahrdu. Tà topoſchà paſaule tika ſtahdita zilwekam pretim,
kà kas kauns un naidigs, elles ſpoku tehli iſbeedeja ſemes
dehluš no wiau beſgaligeem tempkeem un laupija wineem
weenibas ſajuhtu ar wiſa dſihwà mahiti. Swefcha
wineem kkuwa daba un nedewa teem wairš ſawu waru;
tikat ar noſlehpumainu burwibu raudſija wiaus peekraht.
Tomehr tad taſdam draudeja iſnihzinafchana no dweh-
ſeles deewa preeſteru puſes. Un tà zilwekš tika kalpinats."

Smagi ſemes deews eeſtenejàs, tà ka wiſa ala no-
trihzeja. Bet gairš runaja taſlak:

"Tu gan ſchad tad ſakuftejees ſapnodams. Tad mehs
zerejäm uf tawu atmosferas. Waigati puhta mana
dweſma no kalneem, agrat uſſeedeja wijolites meſcha malà,

ſtipraſt iſchaloja wies un graudami klinkſchu bluſi gairšas
lejà. Bet zilwekeem tas tad atſkaneja no meſcheem un
uhdeneem un augſchà no ſpoſchàs faules pee debefim kà
wezo, aſſmirkia dſeefma pahz brihwibu. Brihwiba,
kura kaut kur mahjoja paſaulè nepaſih-
ſtamà weetà, no kureenes zilweku ziltš
bija zehluſes. Brihwiba, kura nekàs ziltš
nebija kà likums, eekſch kura pate zilweze
bija uſauguſe no dihgſtoſchas ſemes wal-
ſtibas lihds naktš ſwaigſchæu bareem. Un
bija zilweki, kuzi ſcho dſeefmu dſirdeja, bet tee neſtnaja no
kureenes ta nahza. Bet wini iſgahja un mekleja to wis-
apahrt pa ſemi un taſlu pahz juhru, un redſeja, ka
Semes mahmuta bija leela, daudš leelaka un warenaka,
nekà zilweki wiau agrat bija eedomajuſchees. Zehlàs
gudri wiſtri un mahzija, ka dwehſeles
deews neefot tew naidigs; abi juhs efot
weens, gars un meefa, beſgaligà radibas
ſpehtkà. Bet wiaus peefſpeeda klufet."

"Taſlak!" atſkaneja ſemes deewa balſs.

Un kad zilweki luhtojàs ap ſemi ilgodamees un mekle-
dami, tad iſ nepaſihſtamàm weetam pazehlàs diwi wareni
milſchi, kuzi fatika brahligt. Azim wini bija neredſami,
tomehr no wineem iſgahja gairšma, kura ſpeedàs zauri pa-
faulet un atſlehdsa zilweku domam leetu ſafarus un gaitu.

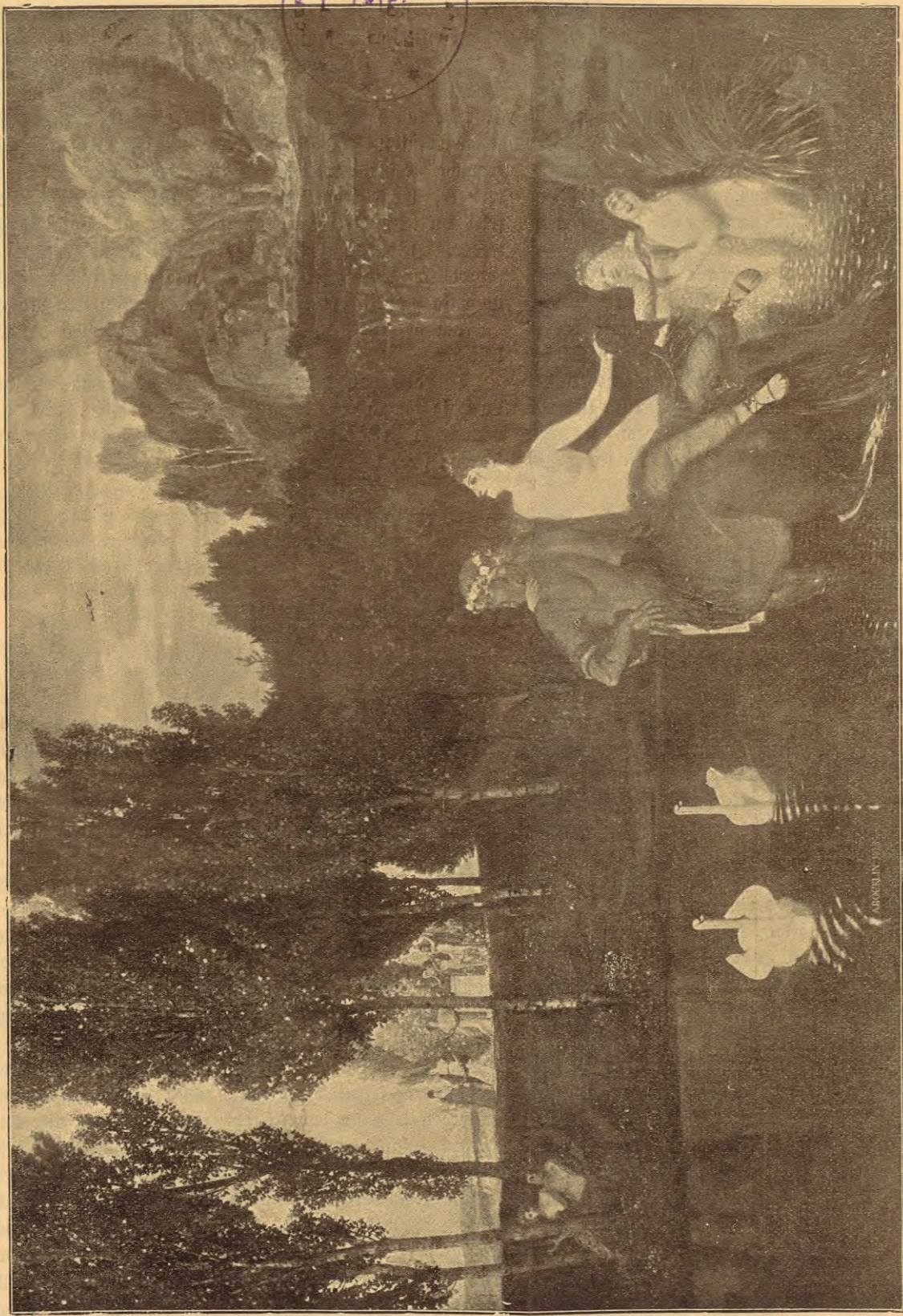
Scho milſchu wahrbi bija „Sinis“ un „Waris“.

Sinis pazehla ſawas rotas, tàs ſneedsàs uf augſchu
tik taht zil mirdſoſchais eters tribz. Winſch ſadauſija ar
tàm debefu kſtala melwi un iſſwaidija ſwaigſnes taſlu
beſgaligàs telpàs. Un wiau ſpoſchàs gairšminas tas uſ-
puhta par mirdſoſchàm faulem, lika greeſtees ap winàm
ſemem kà muhſejai un uf tàm augt un wiht it wiſadàm
buhlem. Un ar ſaweem gairšmas pirſteem tas kèbra eekſchà
iſweenà uhdens pileeninà, katrà maſakà ſtahdinà un iſſteepa
tos par leelàm, greſnàm un labi eekahrtotàm paſaulem.
Ar ſawàm azim tas ſiſchnoja eekſchà laikà un atſlahja, kas
bija notizees piršs milſhoneem gadu un eepihdeja ari eekſch
nahſoſcha. Tà winſch radija beſgaligu walſtibu, to winſch
noſauza „atſiaa“. Zilweki maſ pa maſam to eewehroja,
zentàs pehz tàs un bija koti lepni uf to. Bet kad tee tajà
eekattijàs, tee redſeja, ka paſchi teef dſihtit apahrt, ka neezigi
putekliſchi, kuzi gairšmà atſpihd un ehna noſuhd. Wiſš, kas
tur notika ſtingri pehz kaſrtibas un wiſu paſauli Sinis
bija nodomajis peeweenot ſawai walſtibai.

Turpretim Waris, otris milſis peenahza un raka ſemè,
zehla no tàs laukà tawas ſpehta wezwežàs mantas un
dahwaja tàs zilwekeem. Winſch darija ſtipras wiau rotas,
ka tàs lauſàs zauri kalneem un klintim un wiau kaſjas
apas un kuſtigas, ka tàs aſtrak ſkrehja, nekà wehji un
mahloni. Winſch peefſpeeda ſibeni par wiau wehſtneſt un
elementus par wiau kalpeem, ka tee weidoja weelas, kaſdas
zilwekeem patika un nodereja. Winſch dahwaja teem ſiwju
ſpurus un beidsot pat putnu ſpahrnus, ka juhra un gairš
wiaus neſa wiſapahrt ſemes lodei.

Tà Sinis un Waris pazehla ſwehtigi zilweku waru
par topoſcho paſauli.

PCN LATVIEN
TRIF
1911

Mahshigais meers jeb Swehtaimigo ņala.

No Arnolda Būčfina.

AROLDIN

Tad zilweks saudeja bailes no demoneem un isdfina spoku tehslus is alam un mescheem. Ne waites bailigi un naldigi tas lukhojas us dabu, bet ka uswaretajs un kungs winsch nosfatijas us to pee sawam kahjam un ar saweem lihdsfektem tas zehla staltu pili, kura pazeljas lihds debefim. Un duhschigi tas pasfatijas us augfchu ari us dwehfeles deemu, jo winsch pafahwas, ka ari tas swehtis to darbu, kuru Sinis un Waris bija winu mahzjuschi pastrahdat pee semes meefam."

Gais aplusa.

"Un es?" semes deems dufmigs jautaja. "Kur es palifschu? Waj zilweki weeni grib teefbu just un gribet us semes?"

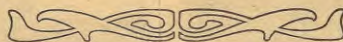
"No Sinis un Waris zilwekeem atklahja," gais kautrigi fajija, "tas wineem rahdija tikai to z tu un weidu, ka leetas war fewi nofazit un sawstarpejt rofnat; bet to winas pee tam pahrdshwo sawa eelscheene par to Sinim un Warim naw nekahdas jausmas. Wareno stahdu walstiba, kura pirmā saistas pee semes pirmawota, us kura kustonis un zilweks tikai wehl dibinas ar sawam fahnem, tee tura par mehmu un nedshwu. Planetes, us kuram tee paschi

reis dshwoja, atdshwinoscho fauli un tahki mirdsoshas swaigsnes tee eestatiha tikai par nedshweem fermeneem un nestu, ka tikai wehl pirms us wineem dibinas winu neeziga zilweku apfina un ka tikai wehl wisu dwehseku leelasa kopdshwe usleesmo pafautu brihwiba.

"Nu tad, eij tahlat un kauj man fnaust tahlat sawa kapā."

"Ne kungs, af ne! Zeltees tew buhs un apparot atkal sawu walstibu. Dwehfeles deems negrib walddit ahypus toposhā likuma, ar tewi sakufuscheem par weenu ari zilwekeem buhs dshwot tahlat ka pafaules besgaligai dwehselet, un teem pascheem buhs justees ka tai datat, kas juhs weeno. Zeltees tew buhs, jo zilweki ir nobreeduschu un saprot, ko winu dwehfeles kopā juht un fajuh ar stahdu un wisa planeta dwehselet, ka tee wif paschi fewi isdshwo un tamlihd is besgaliga gara lozetti, brihwiba un mihlestiba."

"Tu pateescham domā, ka zilweki tā domā un juht? Labi, ja tas tā, tad es zelschos un dshwofchu. Wet tagad man ir tā, it ka es wehl gribetu fnaust. Sauz mani atkal seedona swehtkos, kad ir laiks."

Kad druwa breesf.

Renē Basena romans. No frantschu walodas tulrots.

(Turpinajums.)

Daschus gadus wehlat, — tad winsch palika jau diwdefmit gadus wezs, — tas notika Sen Saulgas leelajā Martina gada tirgū, kurā sawed leellopus un par kuru pehz paraduma paschi tirgotaji joko: „Franzija ir tikai weeni Martini“, — pa kahdu eelu greesdamees winsch fatitās ar markisa de Meksimje kareeti.

Markiss, toreis dragumu leitenants, elegants, staili noaudsts, atleta plezeem, bija peefweedis winam groschus, runadams ar to shmigo smaidu, kahds parasti parahdijas pe wiseem Meksimje, kad wial runaja:

— Usluhko manu kehwi, Gilbert, waj nē? Es waru ustizetees tikai tam lihdsigeem zilwekeem, kahds est tu. Es atkal fatifschu tewi netahki pee Tuschewijeras hotefa.

Un netahki no Tuschewijeras hotefa, pee masas gotistās basnijas, kas bija wisa apkrauta ar peebuhrem, Gilberts gaidija turedams kehwi aij pawadas. Un pehz kahdas stundas laika „Zilpa kungs“, ka Fontenelā mehdsa runat, bija atgreesees un dewa Wischijas sehnam fints sū un pee tam sneegdams wehl tam roku un to speesdams, pats wif labwehligi smaididams, kas ween jau bija sawus otras fints sū wehrtis.

Wet schehl, ka markiss nedshwoja pats us semem un zeemā atbrauja tikai tikdauds, zif tam bija nepezeeschami mescha pahrdoshanas zenu deht: winsch bija ofizeers garnisonā un dshwoja tahki, tik tahki.

Un tiftahk bija ta dshwe, kas Gilbertam bija kahwufe

eepasthteas ar sawas draudses „autoritatem“ un tee bija tee direkttee sakari, kas kahwa winam par teem teesu turet.

Wet laime bija preeksch wina, ka tam nebija laika lafft, jo ka tam nebija nekahda wadona, ne ari kahdas iswehles, tad sawu sipro un weseligo prahtu pee schis laffshanas winsch tikai samaltatu.

Schā laikā un gadu pehz tam winsch kluwa par preekschstrahdneeku Fortije kunga fermā.

Ufhas winam bija gaischas, pazeltas un spizeem galeem ka kihlfschi; wina azis bija silas un tajās bija lasama drosme, nebaiditees ne no zilwekeem, ne no swehreem; wina waigi bija plakani un ruscanti, ka nobreeduschas wihnogas; wina stahws zeenigs; wina jauniba masleet pshypiga, kas parahdijas spehki, stingrā gaitā, zehla galwas isneschanā, droschā roku kehreenā pee arkla balsta jeb dafschu zelschanā ar weenu kehreenu dubultlehti; wina preeksch bija klufs, kad pehz asaida winsch apluhfoja Wischijas pfawās augoscho beeso sahli; winam bija taipiga un labi atalgota sehna flawa; wina isweiziba un besbehdiba pee danzoshanas bija wiseem snama un ari tas, ka otrā deenā pehz dejas paschai flaitakai dejotajai winsch aifshutija kahdu balwu; un wif tas kopā saweenots: schi weseliba, schi energija un schi weifme patika tik toti Fontenelas un apfahrtmes meitam.

Un neweena ween no winam to eeluhdsa pee fewis un beeschu, kad winsch pee tam aifgabja pa wakara kehflu ar us preekschu faleektu fermeni, ar isleektam kahjam ka arkli,

kas aif fewis wagu atstahj: „Labwafar, Gilberta funkc!
winas fajija, waj juhs nenahšfeet fwehtdeen uf Fontenelu?

— To redsefm, winsch pa paradumam atbildeja.

Bet kas ihsti un kã? Za nekad winsch neisteiza.

Kad laudis runaja wisapfahrť winam, tad Gilberts mihleja klufet un jo wairaf tad, ja runa gahja par leetam, kas nepeedereja pee wina amata, jo zitadi wina runafchanai netruhla pajetibas. Bet tas, ko winsch dsirdeja runajam par religiju, par morali, par bagatibu waj par politiku, nedewa winam meera wina fwehtaja nesinafchanã.

Maf pa masam winsch atdewãš fawas apfahrtnes eespaideem un idejam, bet bes leela trofšana un bes kahdas leelifchanãš par to, ja pahrfkatischanãš bija notifufe, kã pee ziteem pa laikam tas bija, jo winsch nebija pahrlleezinats, ka tahdai pahrwahrtibai buhtu kahds leels labums.

Leela bija wina labã tiziba. Winsch padewãš fhtajeem ikdeenãš fpreedumeem un wispahrejai aifrautibai, jo wina firdi bija titai ne daudš mihlestibas un ka wina spehtam nebija nekahda wirjeena.

Un tahdã finã ari bija tas iffkaidrojams, ka no fahkuma winsch beeschi mihleja eet uf deewwahrddeem, bet tad arween wairaf un wairaf atmeta fawu feno labo nodomu pa fwehtdeenãš rihteem noet uf Fontenelas basniziam.

Bet masã Klokiet mahte stahweja uf basnizas trepju pakahpeena, pagreesufes pret klajumu, welti gaididama, iffkatru fwehtdeenu lihds bija iffkanejis pehdejais swans.

Wina luhdja Deewu, wina noftrmoja un Deewš bes fchautam dsirdeja winas luhgšchanãš. No medineekeem Gilberts nebaidãš, bet winsch bijãš gan no neredsamãm parahdibam.

Winsch fchad tad dabuja ari kahdas jaunakas finãš zaur fchandarmertiju waj poliziju, kas reis katru mehnef eeradãš Fontenelã.

Œurnali waj awifes, kas pa gadijumam tifa pirkti waj nu gada tirgos jeb no kolportereem, ari tabakas bodẽš, wispirms nahza pafcha Fortije lunga jeb kundses rotãš un tad titai roku pa rotai tee nonahza ari pee falpeem.

Œhee apdrukatee papira gabali, wifš jau fasmuleti no netihreem pirfsteem, waj taukeem un fweedreem apraipiti, wafaros pee lampas gaismas tifa preekšã lafsti. Bet arweenu wisleelako wehribu eeguwa feketons, furu ar kahri iflafija raibo peedfihwojumum labad.

Kas nu turpretim atteezas uf politifko pušf, tad ta pamatigi nemãš netifa ifnemta, bet titai „tã pahrfkreeta“. Un wareja ari par Gilbertu fajit, ka wina juhtãš un domãš nebija nemãš peeeetamas wifadãm gudribam.

Weens prahts titai pahrwaldija wifu Gilberta buhti: ta bija taifnitbas fajuhťa. Winsch ari atfina titai to, ko pats ar fawãm azim wareja redset un tizeja titai tã ko; bet apfpreest zitũš zilwekus un jo wairaf wiku atteezibas zitam pret zitu — winsch prata ar fewisfku kaiflibu.

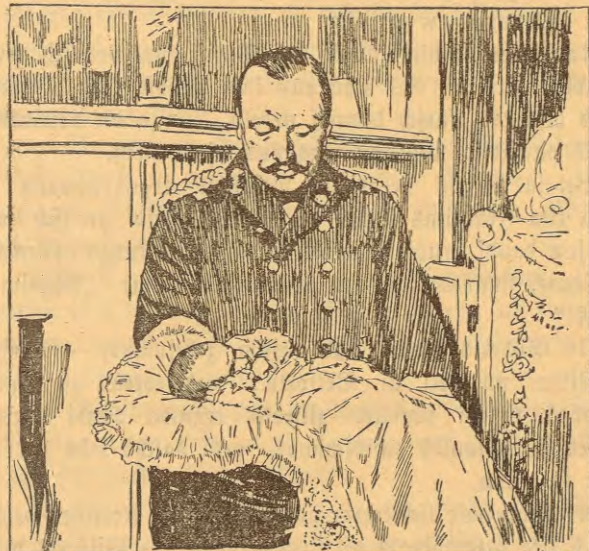
Kad winsch dseebaja, tad wina balfi bija dsirdama fawada ekfaltazija, kas spehja ustraukt. Za winsch redseja kahdu no faweem heedreem daram kahdu fliftu darbu, tad

winsch kkuwa farkans no dufmam un zirta wainigam ar plifti pa aufš.

Bet kad winsch dsirdeja kahdu no Wifchijas deenas algãdscheem leelamees ar to, kã fchis krahpis pee foku darbeem — fchahdu krahpfchanãš weidu bija nefkaitami daudš — winsch tuhltit runaja pajeltã balfi:

— Tas kas to ifdarijis ir kahds kauns zilweks.

Ne tad luhgšchanãš, ne lahsti, ne draudi spehja wairs grofit wina fpreeduma.

Karaleene Wilhelmine, tãš wihrs un wiku mafã meitina, Holandijas trona mantineeze.

Kas atteezas uf draudeem, tad tahdu nekad nedfirdeja no wina luhpam, jo winsch runaja klufš, gandrihs fchutstoschi un winam bija tahda duhre un tif zaururbjofschs flats, ka no ta ween jau wajadseja katram nodrebet.

Œchi kaunã bahrdfiba un zihãš kahre faweda wiku ne weenreis ween eenaidã ar pafchu faimneeku, kurfch rihfojãš ar ihfãm pawehlem un nepeelaida nekahdas pretimturefchanãš. Kalpi, kas bija par wiku jaunati, fchahdos gadjumos neaifmirfa pakuhdit:

— Et tatschu projam no wina, Gilbert, fatali fawus rehlinus un schfirees!

Un trihs reis mehnefi bija nonehmees Gilberts: „Es aiseefchu.“

Bet ikreis no jauna dfta un nefalausama mihlestiba preefch Wischijas un ari tas uffats, ka wina fainneeks ir bliis weenmehr taifus, jo naw peelaids nefa tahda, kas nefastanetu ar wina wispahrigem uffateem, to speeda palikt.

Bet wifos schahdos waj lihdfigos gadijumos Honore Fortije kungs pahrbaudiva wisadās wariacijās fawa pirmā kalpa kreetnumu un ustizibu.

Kad wehrfchi bija jawed uf Parifi un preefch teem wajadseja zilwela, kas scho puft labi pasifst, tad Tuptetit tehns bija tas, kurfch diwreis nebelā, junija un nowembra beigās parwabija wehrfchu wagonus uf Willetu.

Bet ja pirzeis peeprafija wehrfchu nogahdaschanu uf kahdu zitu Franzijas stuhri un lihdsbrauzeju preefch tam bija jau dauds grubtati atrast, tad Fortije kungs nodomaja pee fewis, sinadams, ka tas patiks Gilbertam: „Manim ir weens!“

Un Gilberts Klokets tad taifja zekojumus, — diwreis uf Lijoni un reis uf Belfortu; wehl weenu uf Ransf. Schahdā kahrtā jaunais zilweks eeguwa dauds wairaf prakfes un pafaules pasifshanas, nekā daschs labs jits no wina beedreem.

Ar diwdesmit ischetreem gadeem, — kā atraitnes dehls, winsch tika atswabinats no kara deenesta, — Gilberts drihs drihstetu skaititees par turigu wihru. No fawas algas aistaupijis lihds diwdesmit septitajam muhscha gadam peezi fimts frankus, skopi waj toti taupigi dshwodams, starp zitu ari mantodams no kahda krusstehwa, kas mira Kruks = la = Willā kā deenas algadfs, kahdu neleelu sumu — winam jau bija dabiga teefta iswehletees kahdu no kreetnatajam apfahrtnes meitam.

Leels bija pahrfsteigums, kad dabuja finat, ka Gilberts „tehrse“ ar kahda Fontenelas fhktirgotaja meitu. Wina nebija bagata, tehns winai bija alkoholisks; bija ari tas finams, ka preefch tualetes tai bija leelaka patifshana, nekā preefch nopeetna darba; bet kad fwehtdeenās wina igahja, kā kahda dama ispuzejufes, ar fahrufoteem mateem, ar winu ehnā mirdsofcham azim un atwehrtam luhpam, tā kā winas baltee sobini ween mirdseja, tad jaunee zeema puifchi smehtjās kā neprahrtigi: „Waj tu tas est, Baptilst? Waj tu tas est, Schani? Waj tu tas est, Franfua?“

Kahdu deenu Gilberts, kurfch pahraf dauds neamisejās, kurfch ari pee smeekleem ne wifai peedalijās, fawas gaischās uhfas koschadams, pazehlās krodina widū starp trihsdesmit dshrajeem-beedreem fazidams:

— Es tas esmu!

Un tuhlt winsch usnehma jaunu zeku, eedams fweizinat skaito meitu.

Un tuhlt pehz tam winas abus redseja, ka tee „tehrse-dami“ aifgahja.

Gilbertmahtei bija leelas behdas, kad wina dabuja finat, ka winas dehls iswehlejees „fewis nezeenigu“.

Wina mehginaja dsmotees, bet wina bija jau tik weza kluwuff, ka winai nebija wairaf spehka kā tikai „nè“ fazit, lai jau tai paschā nahsofchā mifli apmainitu to ar „ja“ un raudot paschā nolihst faktinā.

Wina gan bij gribejufe, lai laulibas buhtu notikufchas maja mehnefi, jo wina bija deewbijiga meita. Bet lihgawas wezaki eenahja starpā:

— Meitam, kuras apprezas majā, wini telja, rodas pahraf dauds behrnu.

Un tas bija junija fahumā kahdā mirdsofchā, faulainā un preefch ptaujas isdewigā deend, kad Gilberts Klokets weda pee altara skaito Abdeli Miret, Fontenelas fhktirgotaja meitu.

Geradufchees uf basnizu bija wif zeema kaudis, lai no skatitos schos diwus jaunfalaulatos, wisfkaitatos schā gadā. Un wisgarām zekam bija puhkeem kauschu.

Wispapreefchu gahja bars masu behrnu, kureem bija pats flitakais usdewums, aiffargat laulatos, aif wineem nahja spehmanis, pehz tam waronigi Gilberts, sem rokas ar Klokets mahti, kura gan mehginaja fmaidit, bet kurai smeekli nemas neisdewās.

Zeema nabagi, felodami paradumam, bija isstahjufchees uf zekeem, kur kasheneeki brauja; wini bija baltā wekā un krehfli atradās teem preefchā, kuzi bija isrotati ar puķem. Un redseja wif kaudis, ka Kloketa mahte uslika pa baltam naudas gabalam uf katra krehfla, kaut gan ari to ikweens finaja, ka dshwes lihdselki winai bija wisknapakee. Sem winas apspeesteem smeekleem tai flehpās flepenas behdas.

Igi Kloketa mahte newareja panest wifas tās behdas, kas nahja weenas pehz otram. Ne ilgati kā diwus mehneschus pehz kasham wina nomira, kuhdama pahreezinata ka dehls nelaimigi prezejees.

Bet pa pufei wina tomehr malbijās. Kaut gan jaunā feeweete bija kokete, tad tomehr winai bija starp zitu ari daschi labi eeradumi, par kureem gan neweens nefa ne finaja, ne runaja. Grefnotees wina mihleja tikai talab, lai tiktu mihleta. Winas wihram tomehr nebuhtu bijis nekahda eemesla buht uf tās greifrdigam.

Warbuht, tas bija wairaf aif tahkredfibas, nekā aif taupikas, ka tiklihds bija wakā kahda rentes weeta, winsch tuhlt peetejās un fanehma uf rentes tahdā wihsē Pas = dt = Lupas fermu, kas atradās pilnigi meschā, kahdus astoni fimts metrus no muifchas.

Soprojam winsch palika Wischija par kalpu, bet winsch pameta to perekti, kurā tas uf falmeem bija fagulejis trihs-pafsmiit gadus un aifgahja tagad wisdfktakajā mescha fermā, kas atradās uf kreiso puft. Katru deenu gaismai austot winsch zehlās un gahja uf Wischiju, bet pahrnahja kad bija jau wehls.

Un neweena newareja buht, kas buhtu spehjis pateikt waj winsch bija laimigs waj nelaimigs. Tikai tikdauds bija tizis eewehrots, ka beeschi ween winsch pahrnahja toti wehlu un ka pehz tam kahdu laiku winsch bija pirzis jeb dabujis dahwinatu, neweens nestin no ka, kahdu lopu funi wahrdā Labri, kuras bija pinkaina spalwa, spofchas azis un kurfch nekad nebija no wina schftrams.

— Teem abeem ir daschadi noslehpumi, tšchufsteja winu kaimini.

Taisniba gan bija til dauds, ka Kloketa kundsei nebija nekad nekahdas taupibas. Weseliba winai nebija stipra un tas winai ilgi nodereja par aibildinaschanos, ja ehdeens nebija laika pagatavots, ja wihrs atrada islabu nekahrtiba, ja weta, ja drehbes nebija pareisa fakahrtojuma un wal-kajamas drahnas diwu waj triju deenu laika islahpitas. Winsch to mihleja ar wifu sawas newainibas jaunio spehtu un wina ari mihleja to us sawu wihs, lepna fwehtdeenās waredama iset ar to kaudis, iset ar to us kahsam, us tirgeem, daschreis kad Fortije kungs fuchtija tur sawu kalpu. Garscha winai jau bija no paschas behrnibas, ko ta bija mahzijuses zeema kodite, pahrdodot waj tehrfejot. Ne dshwe mesha, ne mahjas darbi tai nepatika, un winas wistas un gaiti, wistu kuhsti bija bes fmggam festem un bes mirdsosham spalwam.

— Ko tu gan gribi, wina fazija Gilbertam, kusch fuh-dsejas, manim te nekas nepatihk, tadeht ka tewis te naw. Ka tu wehl gahji darbā, ka dara gandrihs wif prezejuschees wihris tawā wezumā, es labpraht buhtu strahdajuse ar tewi kopā dahrsā un mahju kahrtiba ufturejuse; bet Honore Fortije kungs tewis neatlaisch neweenu brihdi. Weeschi ween winsch pat fwehtdeenās meeru tew atnem, fazidams, ka winsch wehlas tewi par Wischijas ustizamu fargu. Tu wari domat, ka tas man patihk! Ko gan winsch dara ar tawu naudu? Gilbertam nebija laika klauštees us Kloketa kundsi: winsch aigahja us Wischijas puff ar sawu suni, neklaufidamees us winas bahrschanos. Adele Miret nebija kauna feeweete. Wina bija ka daudsas: meita, kas nepahr-finaja labi sawas leetas. Turpretim wina tizeja wifas kaiminu mahzigigas melschas. No siblneekem wina baidijas. Kad wina fatika Grolje, tad wina tam usmaidija.

Uhdens faehd atmeni un wehjsch fast mahoni. Kloketa kundses gaukschanās lehni fagrausa winas wihra grihu.

Gilberts labi foprata, ka winsch isdaritu aplamu soli, ja pamestu fermu, kura katru pehdu semes winsch bija nestagajis ar sawam kahjam. Seeweete, kuru winsch mihleja un reisa ar to klusba noscheloja, pahrwehrtā pamasam wifu wina dshwi. 1883. gadā ap feena pkausas laiku, kad deena bija til jauka, Gilberts taifja aprehinu ar sawu patronu; gar kahdu pfawu eedams, kur fenat bijuse nekultiweta ganiba un kuru sawa par semo Schomu, winsch fazija:

— Tuhs gribeet, lai es pkauju feenu, fainneek, bet sahle nemaf wehl naw pkaujama!

— Pkaujama gan. Es finu, ko es runaju, Gilbert, un es esmu fcheit fainneeks, bet newis kahds zits.

— Un es ne masaf, jo es ari finu, ko es runaju, un es neeschu pkauf sahli, kura wehl naw pkaujama. Preelsch tam man naw nekahdas garschas!

Fortije kungs nekad nebija bijis til wahrigs: winsch nefa neatbildeja un kahwa Gilbertam eet ar ziteem trim jaunakeem puifcheem us augstojam ptauwam. Bet wakarā, kad fainneeks gahja gar druwu, winam ar iskapti pahr plezeem un pee tam koti steidseem fokeem, peebedrojās Gilberts Klokets.

— Tu, ka redsu, est dusmigs, Gilbert!

— Ari waitaf wehl.

— Kas par leetu?

— Ka ap Jahneem es aiseju no Wischijas.

Fortije kungs pehfschni apstahjās. Wina gludi noskubtais gihmis pahrlahjās ar dusmu straumi; winsch kluwa par desmit gadeem wezaks.

— Luhl, jau zeturtā reise, kur tu man to fast, Gilbert. Deesgan buhs. Saki jel, kas tew par nelaimi?

— Jo grihu buht pats par fainneeku.

— Topi pats faws fainneeks! Es wairs negribu tew buht par tahdu! Redseht, ka nelaimē tewi ismahjis! Tikai eewehto to weenu, ko es tewim teifschu: ne wairs tagad, ne tad, kad tu buhs wejs, nekad es tewis wairs nenemschu pee fewis par kalpu.

— Un es ari nekad wairs nenahfschu, Fortije kungs.

— Un ja tu ari zekos mesdamees luhgtos! . . . Gj ween us Wischiju: es isdofchu tew aprehinu. Un neba jau wehl Jahnu deenā, bet tuhli!

Gilberts pagahja garam sawam fainneekam, un kad winsch tā attahlinajās no tā lehneem fokeem, lai peerahditu, ka tam nebuht no tā naw bail, winsch fadsirdeja sawu patronu noruzam bahrsdā:

— Dewinpadfmit gadus pawadits labā fatiziba! Dewinpadfmit gadus tizis maksats pa godam. Tu noscheloft sawu fainneeku, Gilbert Kloketa!

Un kad winsch bija jau tahfat, tad winsch wehl dsirdeja:

— Tu man dari netaisnibu, tew truhst taisnibas!

Tad Gilberts pagreesa stakahrigi galwu:

— Es aisleedsu jums tā runat! winsch kleeidsa. Es isleetoju sawas teefbas; nekahdas jums netaisnibas es nenodarū! Tuhs atradiseet zitu manā weeta!

Bet otra halves atbildeja:

— Schais laikos laba kalpa weeta zita newar eelift. Ja gan, tu man dari leelu pahrestibu un tā ka tu to dari kes kahdas teefbas, tad tewim truhst taisnibas!

Sainneeka turpmasee wahrdi pasuda wina bahrsdā un abi wihris apklusā.

Schait wakarā Gilberts gahja pehdigo reis pa scho zeku, kas weda no wina fermas us zeemu. Sirds winam stipri fita, kad winsch tuwojās Pas-di-Lupai. Winsch juta, ka pehz deenas karstuma wifa seme te faldati fnausch. Lapas it ka eemiguschas duseja pee koku sareem.

Gahjeis pahrnahja fcheit preeka un lihgmibas pilns, nefa nenoschelodams un fweizinadams jau notahlem sawu neredfamo ganibu mahju.

— Un tagad es redsechu, ka aug mana mastā, winsch pee fewis fazija.

Pehz tshetru gadu laulibas dshwes winam bija peedfimuse mettina. Winsch to kaisligi mihleja, bet pats agri zeldamees un wehlu guldamees, winsch tās nedekam neredseja, jeb arweenu winsch atrada maso Mariju gukot. Kad winsch pahrnahja no ganibas, masā spehlejas us durwim. Wina grosija durwu dehus. Tehws to nehma rokās, zehla gaisā, fkuhptija to kaisligi.

— Masā Marit, tas ir deenas algadfis, kas tewi fkuhpti! Tagad tu mani atkal pastihk!

Tagad eesahās kahda jauna era preefch Gilteta Kloteta. Winam bija jau pilni trihsdesmit gadi. Wina spehks bija wiseem siname, wina isturiba darbā ari: tuhliit no wisām pusem wina aizinaja par strahdneeku gan fermās, gan pee meschu ziršanas. Winsch bija wislabakais un eezeenitakais strahdneeks no wiseem fatweem beedreem, kurt pahrdewa fawas diwas rotas.

Marfisa de Meffimje pahrwaldneeks to riktoja pee seena plauschanas; kahds zits to usajinaja plaut labibu. Winsch tagad wahrda pilnā nosihmē bija pats faws kungs. Wismas war drofchi fazit, ka winsch sewi pats par tahdu eedomajās, un kaut ari brihscham wina darbs bija gruhstafs, nekā tas bija Wischjā, tad tomehr winsch to weiza ar preezigalu prahtu. (Turpmat wehl.)

Olgerta faules lehkts.

J. Kuratera etide.

Olgerts mehtajās smagā nemeerā pa gultu — meega nebija. Galwu winsch speeda spilwenos, baltos palagus spehra un grubda nost, apsegu plehfa rotam kā ahrprahtigs. Kreflu winsch bija pahrphehks us kruhtim, nosmakt baididamees, un jaunās stiprās plauschas zilaja noswidufchos mustufus un firds plofjās, kā dshwos zilweks degofchā namā aifshchgt, meera nebija . . .

Winsch elpoja zaur muti, baidijās atwehrt azis, lai neeeraudsttu fabeesejuscho istabas tumsu un wolti mehginaja atraft weetu, kur galwu nolift, lai meers reis nahktu: galwā winam bija eespeesta grusdofcha ogle smadsenēs, kaut kur paschā smadsenu zentra — ta dedstinaja bes pahtraufuma. Likās tur eefschā twana un duhmu pilns buhtu wifis un Olgerts reiba, mozijās no schis uguns — un tad degofchā ogle palika par smagu, smagu akmeni, kas gahjās un rahwa wina lihds besdibenā un tad usgulās kā kalns muhschigi leels, lai noslahpetu un apraktu wina.

Olgerts eekungstējās un nejauschi atwehra azis. Tumsa pustrehslā tina istabas preefchmetus un likās pate bija miruse.

Olgerts atminejās, ka winsch dshwo septinstahwu namā, milstigi leelā. No ahrpuses nams isftatijās kā leels kwad-rata atmens, peleks un ruhfu aptezejis, tumsas peemirzis un smags, smags. Tagad nakts stundā, likās, winsch wehl smagats buhtu palzis un nosmazejis wifus, kas wina alās dshwoja. Olgerts klausijās us fawas firds trako steig-schanos, us afnis schaltschanu ausis un bailēs winam jautajums zehlās is meh mā klufuma: waj ari man jamirft? ari man?

Un tad winsch atminejās wakaru . . . kahdu dauds bija bijis wina dshwē, winsch pats newareja atzeretees, waj tas bija pehdejais wakarejais wakars, waj kahds zits — tik lihdsigi wini weens otram bija. Peefwehpufchu fawu draugu dshwofli, tahdā pat smagā ruhfas farautā namā, kā schis. Pudetu schkindeschana, alus, wihns, wifadi reibinoschi preefchmeti, farunas — muhschigi tās paschas — ustraufums, dseefmas . . . tad gurdenums, nespehks un tagad fahpes galwā, dedsinofchi smagas un smazejoschas . . .

Plaschi winsch wehra elpu un atkal eewaidejās un meh-tajās kā pa uguni.

Kas es esmu un kur es esmu? nahza jautajumi weens aif otra un Olgerts newareja atbildet, bet juta, ka atbildes

wajaga, ka tas ir dshwibas un nahwes jautajums un ja winsch neatbildēs, tad jamirft ir.

Zauri tumsat winsch faredseja fawas drehbes us grihdas nomestas un nekahrtibā. Us grihdsegas bija katla apsee-namais, falozijees kā balts refsns tahrps . . . Un aif beesajeem preefchfareem bija logi, tee isgahja us schauru un failu sehtu — diwi palst gaismas migloti plankumi tikto apshmeja logu weetu. Pee pretejās seenas blafus galdam bija grahmatu plaukts un Olgerts bes sapraschanas nosftatijās us to un jautaja pats sew eefschigi: grahmatas? Ja, kapehž tās grahmatas tur ir?

Un atkal winsch ustruhkās un metās augschaf spilwenos, kā gribedams aifraut galwu no dedsinofchās ogles. Afnis pluhda smadsenēs, schalza ausis, dshflas us peeres un katla uspampa un, likās, nahkofchā azumirkti plihsis . . . Un klausotees nomiruschajā klufumā, no kura leelais nams bija pilni pilns peesuhzees, kā nogrimis kugis ar uhdenti, Olgerts atkahrtoja sew jautajumu, waj tad pateek nahwe? Waj tad naw glahbschanas?

Reti kur tahlu us eelas klust dimbeja rati, un Olgertam likās, ka steidsās aifbraukt pehdejee dshwi palikuschee zilweki; prom no flimo eelam un nameem, glahbt sewi un ka wisa milsu pilsehta, katriis nams, katra isaba un katra gulta ir pilna ar lihkeem un dshwiba nekad neatgreesisees wairs atrafat . . .

Un fahpēs un schaufmās nosmaktams Olgerts wolti fwaidijās pa gultu un mekleja atbildet us jautajumeem: kas es esmu un kur es esmu?

Winsch nolika galwu dfti spilwenos un norima. Un afnu mehrenā ritmā winam jehdseeni fahka nosftaidrotees . . . Kas es esmu? Es esmu zilweks, — winsch beidsot sewi meerinaja. Tapat zilweks, kā ir dauds zilweku. Un winam tad likās, ka wif nes tahdu pat degofchu ogli sew smadsenēs un neidssehshomas bailēs lihds.

Ja, bet kas tad ir zilweks? Olgerts jautaja sew fakoftem sobeem, aifwehrtām azim, kā sewi klausidamees.

Un winam atkal likās, ka tas pats, kas winsch. Winsch strahdaja desmit stundas deenā, rastija un pahrrastija leelus skaitkus un rehkinus no weenas grahmatas otrā; sehdeja pee pultes augstā krehslā, dshdeja desmit stundas katra deenu grausofchu spalwu schwihkonu, dshdeja warbuht ari, ka putekti gulstas us flapjeem un grahmatam, kas

Olgerts fajuta, ka wina kahds fshypstiteem ar maigeem, nekad nekshypstiteem fshypsteem. Winaš dširdeja, ka wina ašnis rita ka atpestita plašča straume dšeedadama un dšihwibu nesdama un šrds ka jauna pamodās, ka fen fen . . . ka fen, fen . . .

Ka fen, fen . . . Olgerts newareja labi atminetees, kad winaš bijis tik taħlu no zilwekeem, ka tagad. Skolas gadus atminejās, šapnus un teefšhanās, un wišs un wišs tas bija nosliħzīs . . . Simts mirdšošči ašnaini wikinoschi elki dejoja ap wina un winaš fšrehja teem pakat un kluwa wirpult, no kura išejas nawa . . .

Winaš pagreesās uš pilšehtas puš. Sem šmageem pelekeem twaikem wina guleja ka grušdofšs twana pilns ugunškurs, retee torni tikai bija redšami — wišs zits aš taħluma šafusa kopā. Un kad Olgerts atminejās, ka winam jaatgreesčas turp atpakat — atkal kaħda rola šašhnaudša šrdi un baigās triħšās eetriħzejās šermens un gars.

Deews? . . . Waj tad Deewa naw, kas atpestit waretu? Ne, tikai tuħššoš elki ar tuħššoš waram un šaitem un pahtagam . . . wina wara ir muħšhiga. Un zilweka gars ar šaweem šapneem? — Olgertam lišās, ka ari šehis gars, ar kuru winaš nemeera un moku naktis runojis nawa wairat nešas ka eedomas — šizija, ehna, tikko atminams šlaisš šapnis.

Un tad winaš nodewās domam par zilweka garu un par deewibu un par dšihwibu. Waj tad teefšam neka nawa? Wina azis eewilšās dšikt sem usazim un peere parahdijās leela dšika reewa, ka bulta no augščas uš semi un wišs winaš pahrwehrtās atmens statujā . . . Winaš domaja . . .

Tad špeħti notika kaut kas neredšets un Olgerts nešaprata, kas noteek . . . Tas, ko winaš šawā muħšhā nebija peedšihwojis.

Winaš pazehla azis un redšeja, ka winam preefšhā ir semes išauga ugunis. Pahrw galwu dšeedadama pahrlidoja šarkana, ugunigi mirdšedama bulta; ka no milšu liħštes šhauta wina pahršhkehla gaišu un eurbās netaħlu preefšhā pšawas žnos un azumirli žini eedegās ar šarkanu gawišlejošču leefmu. Un aš pirmās bultas šhahwās otra, briħwa un aša, ka weħtra un šehra pšawas šmilgas un wina rašas pilnās, bahrššotās, bruħnās galwas ari eedegās un raša dega ar šilšatām un dšeltenām dširštim . . .

Un tad šarknās bultas šahka liht weena aš otras un no wina šchwingšeschanas gaisā modās šaldas šlanas un weenojās leelā harmonijā. Bultas šehra koku galotnes, paaugštinajumus, wišus preefšhmetus uš lauka un braššās weena pahrw otu un kad Olgerts pazehla azis uš pilšehtu, winaš redšeja, ka ari pilšehta deg un šchwingštedamas dodas bultas tur: torni un jumti un twaikt gaisā — wišs bija uguns pilns, bet bultas lija bes apšahšhanās un wina dšeesma peepšuhdinaja ar šlawu wišu semi un seme šliħta šhāt šlawas dšeesmā, ka dšikā šelta okeanā.

Olgerts pagreesās pret rihteem: šaule leħza. Šriħšedama wina kaħpa ir twaikaina horizonta, jauna, šlaisša un gawiledama ka deewe. Pirmo reis wina redšeja Olgerts tik agri no rihta, winaš peedšimšhanas šundā.

Un ka briħdi agrat šhahbās un domās, ka tagad briħnumā winaš pahrwehrtās mehām statujā un luħšojās uš rihteem. Tur pazehlās leħnam leels deewigs teħšs un šteepa rošas ka šwehtidams pahrw semi un wina kruħtis ka šrds šweħroja un ašmoja — šaule.

Un Olgerts šmaidiņa. Winaš šaprata wišu: šewi un pašauli, buħtibu un nahwi un šawu zilweka žetu. Winam lišās, ka muħšhiga gaisma nolihst pahrw wina dšihwibas koku un nowihtuššeh šeedi atdšimst no šehis rihta dimdonas. Dšihwibas šaldums pluhda ir rošhainām šraumem un šhahza ap wina ka okeans. Ka šaulei winam šatop: ir rihtus jaunam un dšihwibas karštam un augštam, neaššneedšamam!

Winam lišās, ka šenā pašata peepšilditos. Behrns buħdams bija winaš dširdejis, ka pahrw išredšeteem debefšs atweroties . . . nu tas bija notizik: gaisma lija pahrw wina meesu un dweħfelt.

Kad winaš atgreesās pilšehtā eelas jau mudšehja no zilwekeem un dšihwneekem. Bet Olgerts winaš nemanija. Winaš atgreesās ar leelām štumjam un šahpem peħz — šaules leħta, šawa šaules leħta.

Un kad winaš eegahja šawā leelajā atmens namā, nahwes dwaščas tur nebija. Dšihwiba tweħra šawas wainagotās rošas ap wina kaħlu un fshypstija to.

Un pahrw wina šahpem un rihteenu pazehla šwehtidams rošas augštu išplattijumā wina deews ar šaules šrdi.

Mihliga magija.

Alpajias.

Wišs ir tāpat ka wakar weħl!
Tāpat weħl atmimū špošhums tweħl,
Lai žil tas ašarās šlapa!
. . . Bija šašgana moja pušgaisma,
Muħš eeweħrpa mihliga magija —
Štats štatu šaštapt wairijās . . .
Pušpahweħrtas dweħšeles durwtinas . . .
Ne ļautats, ne atbildets šapa.

Šhād tad tik kahds nobiješs pušwahrdinašh
Ka dšelmē eemeššs akmentinašh . . .
Es jutu šewi tik mašnu,
Es wiša pee pirkšta tew peelipu
Ka mitra rošču šapa

Nešas, nešas weħl aišmirššs naw,
Un mehš tik tuwu, tik tuwu jau
Pee šapa.

Apfkats.

Walšis domes darbiba.

Kur sinaschana beidsas, tur tiziba sahšas. Tiziba war buht daschada, zil daschada zilweka isglibtiba, zil daschadi pasaulēs ufflati. So augstaka kahda zilweka isglibtiba, jo dšfaks un afaks wina flats wispasaulēs muhschigā wisa pahrwaidibā, jo gaischaki kahds aptwehriš dabas muhschigos likumus, jo skaidraka un zehlaka buhs wina tiziba. Rutona deewš beš schaubam zitadaks nekā 99% zitu mirstigo. Wina deewš bija wina dšfdomigā pasaulēs ufflata gala wahrdš. Kur Rutona gara flats wispasaulēs tablē tā dšfdama flana isbeidsās, tur winam radās deewiba. Šhsta sinatneeka darbīgais garš newar pee kahda tumscha, neapšfaidrota punkta meerā palikt, winsch grib atrašt wisbeidsamās miħšlas atflehgu, kaut ta ari tik buhtu fantasijas waj maldu fleħdseena radita. Wišu saprast un isflaidrot mirstigeem neešpehjami. Daba ir šfintša, kuras pliwuru neweens pilnigi nepazet. Un tomehr — tā ik weens to wehletos! Zilweks peħz sawas dabas grib wišu saprast, wišu aptwert, wišu isflaidrot. Schajā sawā dšinā winsch twer peħz palihga lihdselkeem, tā peħz kahda wispeħziga burwju sifka, kas tam palihdsētu nokkuht pee atšinas pilnibas. Un peħz ka winsch tā twer, to winsch beidsot ari domā buht eeguwis. Ko zilweks grib, to winsch ari labprašt tiz. Un ikweenam wina tiziba, lai ta sema waj augsta, tumscha waj skaidra tā skaidrakais kristals, ir šwehta. Wina tapeħz nebuhs aišflahrt un par to sobotees. Tizibas špaidi ihši wisneħeħjedšigakais to zilweks pret zilweku leetojis. Tizibas špaidi ir greħš pret šwehtu garu, kas zilwekam newar tapt peedots. Attihšit un apgaismot buhs zilweka garu, lai atšinas pasaulēs robeschas pastahwigi kkuhtu plaschakas un arween tabfal sneegtos muhschigā besgalibā, bet špeest zilweku schā waj tā tizet ar špaidu lihdselku palihdsibu ir barbariba un zilweka wisšwehtakā apraipischana. Behdigi tapeħz redšot, zil mas wehl muhsu deenas ihštas humanitates. Barbariba un atkal barbariba waj ik uf šoka fastopama muhsu ikdeenas dšihwē. Un zil sawadi — mas toleranzes ari muhsu walšis domē! Tas nobod šlitu leezibu par to lojektu gara isglibtibas stahwofli. Toleranzes truhšums domē gaischi parahdijās debatēs par weztizibneekem. Gan walšis dome ar balšu wairatumu peemeħma weztizibneeku komiššjas projektū, peħz kura weztizibneekem atkauts dibinat sawas draudšes, pat propagandet sawas tizibas labā u. t. t., bet kad wehrā nemam schāt leetā waldbibas istureschanos, daudšās domē turetās runas, nezaišmirstam, ka weztizibneeki kreewi, oktobristu wadonis Gutšchows pats weztizibneeks, tad gala rezultate, zil šwariš tas ari pats par sewi nebuhtu, masak krišt šwarā, bet gan jobriħnas par daudšu netolerantām runam. Winas tā draudošchi mahšoni leekas pazetamees pār zittauteeschu — nekreenu tizibas walšibu. Šau tagad daka oktobristu balšoja pret weztizibneeku tizibas brihwibas zeeschamibu. Un Gutšchowam wajadšoja atkahptees no oktobristu wadona lomas, lai waretu brihwi usstahtees weztizibneeku labā. Tā ka runas weztizibneeku leetā walšis domē aprahditā nošhēmē wifai šhmitgas un raksturo domes stahwofli tizibas

leetas, tad atstahstifim tās peħz eespeħjas pilnigi. Peħz waldbibas domei eesneegtā projektā weztizibneekem, kuri, tā waretu peesihmet, no wiseem kristigeem p a r e i s t i z i g e e m stahw wistuwak, gan atkaujama šwabada deewkalposchana, bet waldbibas projektā nekās nebija par propagandas brihwibu, t. i. par teešbu sawu tizibu eeteikt ari ziteem. Domes komiššja, kura bija eezelti weztizibneeki, nu lifa preešchā papildinat waldbibas likumprojektū ar noteikumū par propagandas brihwibu. 12. majā walšis domes sehdi atklahj krašš Wolkonstis 12 min. uf 12. Nolasā wispirms tekoschās leetas, to starpā ir 89 walšis domneeku preešchlikumi, atkaut schihdeem usturetes Kaulasijas mineralawotu rajonā pa ofzielt pasludinato dšeedeschanas šefonas laiku un eesšleetu ministra preešchlikums par walšis padomes lojektu wehleschānu atlikšānu no reetum gubernu leelgruntneeku kurijas un par tagadešo padomes lojektu pilnwaru pagarinaschānu. Peħdešo projektū nobod atteezigai komiššjai. Pa to laiku preešchsehdetaja weetu eenem barons Melendoršs un atwainojas, ka peħdejā wakara sehde pahrkahpis instrutziju, lildams balsot par pahrejas formulam ne peħz wina eesneegschanas rindas. (Applausš.)

Peħz pahtraukuma preside Homjakows. R a r a u l o w s referē par weztizibneeku šabeeeribu likuma projektū. Komiššja wispahri peekrišdama ministrijas projektam, tomehr eeweduse tant schahdus pahrgrošjumus: weztizibneekem atkauts ne tikween brihwi kopt, bet ari sludinat sawu tizibu, apweenotees kongrešos pa sektem uf fewišchu, no ministra apšiprinamu noteikumū pamata, dibinat weztizibneeku draudšes, šabeeeribas, ja ir wismas 12 lojekti, atwehrt tās peemelbeschanas kahrtibā un ar atkauju buhwet ehšas deewkalposchanas šapulzem. Tahlat atšihš par eespeħjamu weztizibneeku garigām personam dot ari preeštera nošaukumu, atšwabinat wina muhsus no kara klausšbas, ja tee par tahdeem paleek pirms 30. gada, kaut garidsneekem istahtees no sawām kahrtu šabeeeribam, kamehr tee paleek amatā, paturot zitas wišas sawas teešbas, bet beš peenahštuma eenemt šabeeerikus amatus. Par garidsneekem war buht ari tahdas personas, kuras tikuschas isfleħgtas no sawām kahrtas šabeeeribam, bet par tahdeem newar buht ahrsemneeki un nosoditi zaur teešas špreedumu, isnemot gadījumus par sawas tizibas peekopschānu. — E w o w s II. pretojas šchim projektam no pareistizigo komiššjas pufes: fewišchi newarot peekrišt tam, ka weztizibneeki brihwi waretu sludinat sawu tizibas mahzibu, dibinat draudšes un faukt sawus garidsneekus par preeštereem. Ar to weztizibneeki eeguhtu wairak brihwibas sawu mahzibu isplatit, nekā pate walboschā basniza, un preešch tahdas privilegijas naw ne dogmatiflu nedš tautiflu eemeslu. Ša jau tizibas sludināschanas teešbu negrib usflattit par pareistizibas privilegiju, tad to wafaga atdot itin wišām sektem. Bet nu nedriħst aišmiršt, ka naw weena alga, kahdu stahwofli šchinī šinā eenem pareistiziba. Lai gan nesam agrako laiku greħšus, tomehr ešam ari tā walšis darbineeki, pašchi lihds wainigi pee tam, ka pareistizigo basnizat, kuru 200 gabus

ilgi waldbiba postijuse, naw ne garigas, neš draudschu paschwaldbibas. (Labee applaudè.) Wispirms nokahroffim pareistizigo basnizu, doffim tai spehku un stingrumu, doffim tai to eekahrtu, pehz kuras jau ilgi gauschas muhsu wirsgaridsneeki, un tad wehl pahrrunaffim, waj schai waj tai settei dot fludinaschanas brihwibu, kas grib usbrukt pareistizigai basnizai. (Labee wehtrainti applaudè.) Religijas propagandas teeßba, protams, logiski istek no fridsapffinas brihwibas, bet tikpat neapstribidama ir wajadßiba, no walßis pufes te eewest noteikumus, lai neisjekas religioza anarkija. Bes tam daudsas konstituzijas nemas wehl nepastihst tizibas fludinaschanas brihwibas, to atwehlot tikai walßis tizibai ween. Tapehz pareistizigo komiffija nepeekriht weztizibneeku draudschu dibinaschanai peemeldefchanas, bet gan tikai atkaufchanas zetâ, tapat nepeekriht wiinu garidsneeku nofaufchanai par preestereem, jo tee paschi leeds, ka pareistizigo basnizai buhtu preesteru teeßbas. (Ilgi, wehtrainti applauff.) — Gelfschleetu ministra beedrs Krischanowffis: waldbiba weenmehr peegreesa wisleelako wehribu weztizibneeku wajadßibam, jo tee arween bij ustizami dehli Kreewijai un ta paschu mahjâs, ka ahrsemes tureja augstu kreeru tautibas un walßis ideju (bravo, applauff). Ari scho likumu istradhajot, waldbiba dewufe weztizibneekem tikdauds, zij ween ta warejuse, nepahrkahpjot walßis atteezibas pret pareistizigo basnizu un augstakâs walßis un sabeedribas intereses. Starp waldbibas un komiffijas projekteem ir diwas starpibas — par semneeku ralsturu weztizibas sektem un par wiinu mahzibas brihwu fludinaschanu. Waldbiba sawâ projektâ fata, ka wiinu draudschu preekschgalâ stahw garigas personas, bet komiffija sawâ runâ no garidsneekem preestereem. Waldoßchâ pareistizigâ basniza Kreewijâ atstihst preesteribu tikai tanis tizibâs, kuras swehtischana ar rokas usliffchanu pahrnahfufe no fw. apustuteem. Tâ tad peekaujot to paschu teeßbu weztizibneekem, tittu aistfahris no walßis likuma wisfwarigakais kanoniskais noteikums. Atteezotees us brihwu tizibas fludinaschanas teeßbu, jafata, ka ta lihds schim peeder tikai walßis tizibai. Par täs teeßbas peeschirfchanu zitam tizibam jaspreesch atsewischki. Bet pilniga tizibas fludinaschanas brihwiba pasaulè naw nekur, eerobeschojumi pastahw wifur. Un walstei ari jasin, kam wiina dob tahdu teeßbu. Weztiziba naw nekahda noteiktâ, bet pastahw no daschadâm sektem. Ir wiinu starpâ sektes, kuras pat neatstihst laulibu un walßis waru. Wisam tahdâm mahzibam walßis newar dot fludinaschanas brihwibu, jo ar to tittu padaritas schaubigas pareistizigâs basnizas mahzibas un wiinas teeßba, par tahdu fauktees. (Ilgi applauff pa labi un pa dakai zentrâ.) Peenem preekschlikumu, runataju farakstu flehgt; peerakstijuschees 87. — Preesteris Suraschkewitfchs fihki apffata weztizibneeku bespreesteru sektes mahzibas, kureem newar dot fludinaschanas brihwibu. — Sermolajews fihki apffata weztizibneeku gaitu pehbejos 250 gados un lihds peenemt walßis domes komiffijas projektu. (Kreifee applaudè.) Pulksten 4 un 5 min. pasludina pahtraukumu.

Schdi atjauno pulksten 4 un 32 minutès. Ramenskis passio, ka oktobristi noleshmuschki peenemt wifus weztizib-

neeku komiffijas papildinajumus, passaidrojumas un lesmumus. Apffinas brihwiba pastahwot fludinaschanas, bet newis propagandas brihwibâ. Atkaujot fludinaschanas brihwibu, — runatajs fata, — religioza anarkija nekahdâ finâ newares eestahtees. Wehl nepareisaki ir apgalwojumi, ka fludinaschanas brihwiba fazels neween religiozu, bet ari politisku anarkiju. Gadu fimeeneem nekahdas wajaschanas newareja nomahst weztizibneeku tizibu un padewibu tronim un tehwijai. Gessim roku rokâ, lai drihsal peepilditos Kreewijâ Kristus wahrbi: „Atnahs deena, kad buhs weens gans un weens ganams pulks.“ (Applauff zentrâ un pa kreiff; labee schuahz.) — Garidsneeks Walalajews mehrenti labo fratijas wahrdâ issakas pret weztizibneeku fludinaschanas brihwibu. Zitos punktos wiini peekrihtot Swowa II. domam. (Applauff pa labi.) — Sokolows II. (meer. atjaun.) passio, ka progressiu fratija balsos par labu wiseem papildinajumeem, kuras leet preekschâ weztizibneeku komiffija. — Grads Uwarows domâ, ka leelais Maskawas konzils, kur notika pareistizigo un weztizibneeku schirfchanâs, ir wisbehdigakais notikums Kreewijas wehsture. „Sludinaschanas brihwibas pretineeku runas, lai gan täs atskan XX. gadu fimeeni, atgahdina Nikona un Nikitas peekriteju runas. Runat par weztizibneeku aprobeschofchanu wehl wairak tadeht ir sawadi, ka weztizibneeki ir dauds ihstaki kreewi, nekâ par peemehru Alermanas pilsehtas deputats. (Purischkewitfch: „Sch, dshws wehl Nikita.“) Preekschfehdetajs: Domes lojekli Purischkewitfch, lihdsu nesmihdinat zitus deputatus. — Pulksten 6 un 2 minutès pasludina pahtraukumu lihds pulksten 9 wakarâ.

Wakara sehde 12. majâ. Schdi atklahj pulksten 9 un 14 minutès knasa Wolkonfka wadibâ. Biskaps Mitrosjans fata, ka likumprojekts dodot weztizibneekem tahdas pat teeßbas un daschâ finâ wehl leelakas, nekâ pareistizigai basnizai. Mehš, runatajs turpina, — newaram wiineem dot tahdas teeßbas. Weztizibneeki, ka sapratigi laudis, sapratils, ka waldoßchâ basniza to newar darit. Weztizibneeki daritu dauds prahtigakt, ja tee pateiktos par Wisaugstato dahwanu un apmeerinatos ar to. (Applauff pa labi) — Mjagkijš (darb. gr.): Pareistizigâ garidsneeziiba peesawinajufes basnizu un pahrwehrufufe to par eenehmumu awotu; tadeht ta bihstas no konkurenzes. Ja pee mums ar swehtumu netirgotos, tad pareistizibu nefas neapdraudet. Preekschfehdetajs lihds turetees wairak pee leetas. Mjagkijš: Es runaju par swehtumu, kas manim dahrgs. Ja gribat, lai pareistiziba nenihst, tad reformejat to. 1905. gadâ daudsus aresteja us pareistizigo garidsneeku denunziacijos pamata. Usturat ihstu tizibu, tad nekahda propaganda newares kaitet. (Applauff pa kreiff.) — Walowitfchs passio, ka nazionalisti peekriht ministrijas likumprojektam, bet naw meerâ ar komiffijas papildinajumeem. — Maklajews (kad.): Schis likumprojekts ir toti labs. Tas tika pasludinats jau 17. aprila manifestâ. Masakâ nowehrfchanâs no schi manifesta prinzipeeem buhtu nedabifka. Schis manifestis apsolija jaunu wirseenu basnizas politika. Schos solijumus dsirdeja miljoneem kauschu, kuri paraduschki turet wahrdu. Tadeht no schem

folijumeem newar atkashptees. Komissijas papildinajumi pilnīgi fakān ar manifesta folijumeem. Šcho papildinajumu mehēis ir — aiffargat 17. aprīļa manifestu no isnihzinašānās, no administratīvās waras patwaribam. Noleedjot weztizibneekem flubinašānās brihwibu, teef sagrofta Zargriba. Papildinajumi ir pilnīgi logisti un tadeht tos wajag peenemt. (Applauß pa kreift un zentrā. Labee šchnahz.) — Purifche witfchs sata, ka labo frakziju preefschstahwi nebuht negribot atkemt weztizibneekem to, kas teem dois ar 17. oktobra un 17. aprīļa manifesteem, wixi tikai gribot fchos aktus pareift istultot. Ja došchot weztizibneekem dāšādas teefšas, tad ari zitu settu un tizibu peefriteji tās gribeshot. Ja dome gribot paklaufft kreifajam frakzijam, tad labat lai winas nemas neefot. (Trofšchānaini applauß labajā pušē un pa dātai zentrā.) — Preefchfeh = detajs: Gefneegti diwi peeprašjumi. Atkaujant nolaft. (Walšis: „Luhdsam, luhdsam.“) Sekretars nolasa fozialdemokratu peeprašjumu ministru padomes preefschfeh = detajam un teefleetu, juhreetu un tārā ministreem. Peeprašjumā aifrahdits uš zeetumeeu spihdsinašānānu, uš zeetumu administrāziju blehdibam, uš zeetumu nesanitaru šahwoftu un t. t. Preefchfeh detajs leef preefschā weenam runatajam isteiftees pret un otram par peeprašjumu. — Pokrowfkis II. aifrahda uš spihdsinašānānu, badu un tihšu zeetumos un luhds atfihst peeprašjumu par steidsamu. (Labee fauz: „Deefgan, deefgan!“) Pokrowfkis pagreefees pret labeem: „Preefch jums mums ir tikai weens nofaufums: „bendes“. (Applauß pa kreift.) Nobalfojot, steidsigumu atraida un peeprašjumu nodod komissijā. Sekretars nolasa otru peeprašjumu par „kreemu tautas šaweenibas“ darbibu. — Markows (fad.): Ir dāschī jautojumi, uš kureem drihs jaatbild. Ja rodas aisdomas, ka legalisetas un pat pabalstās partijas, isleedtodamas šcho labwehlibu, organife flepfawibas un ja waldbā to fin, tad tahds jautajums, bes atbildes palift newar. Waldbāi šchīs aisdomas tuhlin waj nu jaiskhdina waj ari jaapfolas, ka tahds walšis škandāls turpmā wairs neaifahrtosees. (Applauß pa kreift.) — Samiflowfkis (lab.): Peeprašjumā naw škaidribas. Tās dibinājas tikai uš haumam un apwainotu isteitumeem. Lai peenemtu peeprašjumu par steidsamu, tad tam jābuht nopeetnam, tagad tas tahds naw. (Applauß pa labi.) — Petrāfows (fad.): Walšis domes loželis Samiflowfkis usnehmās grehtu uš dewumu, attāifnot šchādu darbibu. (Šauzeeni pa labi: „Katorgas kandidāts! Turuchānas eemihneeks.“ Kreifā rušē trofšnis.) Petrāfows: Uš šchādu rihzibu ir aifrahdits neween prešē, par to leezinajušchī ari leezineefi pee teefas. Ar šawu mašwehrtigo asprahtibu Samiflowfkis bes šchāubam patifa wina „talanta“ deewinatajeem. (Pa Petrāfowa runas laifu labee bes miteschānās lamājas un trofšānu.) Preefchfeh detajs swana un sata: „Luhdsu isturetees klufat, jo glufchī nefa newaru dširdet.“ Petrāfows: Peeprašjumā mineteē fakti ir sināmi wifai šabeedribai. (Purifche witfchs: „Do juhs, negehli, efat uspirufschī.“) Petrāfows: Mehš wehlamees, lai dome gāifchī issata šawas domas par šcho walšis škandālu. (Applauß opofizijas sehdeftos.) — Grafs Benigfens pašāno, ka oktobrīsti balšos pret peeprašjuma steidsigumu un domā dot komissijai 3 deenas laifa, lai ta peeprašjumu waretu apšpreest. Wahros — Mikufowam. (Labajā pušē stiprs trofšnis. Markows II.: „Waj juhs, Mikufow, efat dšihws waj miris?“ Purifche witfchs: „Tas naw Mikufowš, tas ir spofs.“ Labee smejas). Preefchfeh detajs swana un jautā, waj nu Mikufowš warot runat. (Smeekli.) Mikufowš pašāno, ka peeprašjuma eefneedejeji peefriht Benigfena preefschlikumam. Samiflowfkis, — runatajs sata, — pehž trihs deenam redšes,

ka dāschus fattus naw tift weegli noleegt, ka isleefas. — Markows II.: Man ir gods, peederet pee flawenas „kreemu tautas šaweenibas“ un pee labo frakzijas. Es domaju, ka šcho mulfigo peeprašjumu wajadsetu apšpreest zift eefpehšāms aštraf. (Stiprs trofšnis abās pušēs.) — Krupenfškis (meh. lab.) leef preefschā noteift nedefas terminu, lai to waretu labati apšpreest. (Wehlat Krupenfškis nem šawu preefschlikumu atpataf.) Preefchfeh = detajs leef balšot par Benigfena preefschlikumu. Nobalfojot, weenbalšgi peenem 3 deenu ilgu terminu, kurfch notef 16. majā. (Purifche witfchs no šawas weetas: „Tā buhs deena, kad kadeti dabīs generalpehreenu.“) Sehdi flehds pulsti. 12 un 25 minūtēs.

Tražis walšis domē.

Sestdeem, 23. majā walšis domē pahrunajot pahreju no weenas tizibas otrā, iszehlees deemschehl nejehdšigs tražis. Bifšaps Sewlogijs runājis par pahreeschānu no weenas tizibas otrā, pee tam winšch, atbildedams zentram, nofauzis kadetus pur leefuteem un warišejeem, bet par pokeem teizis: „Kafis fin, kahdu gatu tas apehdīs. Kauns jums!“ Barons Meiendorfs bifšapu tad fauzis pee šahrtibas, atgahdinādams tam, lai runajot par leetu. Kreifšee par šchādu notikumumu šaktufchī plauftškinat un preezigi smeetees, bet nu galejee labee šazehlfufchī leeliftu traži. Markows II. kleedšis:

— Nost ar Meiendorfu! Nost!

— Ahrā to wahzeeti! Prom! . . . Šauzis kahds zits blatus Markowam.

— Ahrā ar Meiendorfu! Ahrā ar winau! šchāwis Samiflowfkis u. t. t.

— Zittautibneef, ka tu drihšiti pareistizigu bifšapu fauft pee šahrtibas! . . . Iščufnu barons! . . . Ahrā zittautibneekus! . . . Prom pee schihdeem! . . . Ahrā, ta ir zuhžiba! . . . Pats dšihwo no kreemu maifes! . . . Ahrā uš mešču! . . . Tā un wehl zītadi kleeufschī ziti galejee labee.

Barons Meiendorfs naw warejis isteift wairs ne wahra — tahdu šchāufchānu šazehlfufchī labee un turpinajušchī arweenu tahlati. Tad Meiendorfs sehdi flehdšis. Labee šaktrehufschī pee presidentā tribinās un tā ween islizes, ka tee nupat brufs Meiendorfam wiršū. Nu ari oktobrīsti metufchees pee tribinās — palihgā šawam beedrim, gribedāmi to fargat un aifstahwet pret usbruzejeem, pee tam oktobrīsti kleeufschī šawufahrt uš labajeem:

— Treett winus ahra — šchos hufiganus! . . . Sweešch winus ahra!

Waj atkal:

— Ahra ar Samiflowski! . . . Sweešch Markowu ahra! . . . Kauns un negods! . . .

— Bogromšchšchiki . . . Tratschu tehwinī . . . Slepšawas! . . . Nodeweji . . . Negehli! . . . Neleefchī! . . .

Tahdi un wehl zītadi šauzeenti birufchī uš labajeem.

Ari galejee kreifšee metufchees pulstā, un tā tražis kfuwis arweenu leelāts. Sozialisti šagahjušchī tuwu kopā ar galejee labajeem: Gegetfchforis un Markows II. duhres ween wizinajušchī weens pret otru. Bet te, šchāi brihdi, kad patlaban lizees, ka nupat šahšs strahdat duhres, eefsteigufschēes widū šarp abejām pušem mehreneē labee un dāschī oktobrīsti, un tad ar leelām kleeufschānam, rahšchānos, lamašchānos un swilpšchānu beidsot isdeweēs šaburfmi gan nowebrift; bet toteefu lamašchānās lefššons pee tam tizis isfmetšs wišš — lihds pehdejam wahrdam. Kad uš presidentā pawehli prištawī šaktufchī tihrit publikāš galeriju un šchurnālistu loščas, tad ari beidsot domneeki šaktufchī eet ahra, un ar to tražis šchoreif nobeidšees. — Walšis domēs 21. majā fehde pehž debatem nolemj noteift

autora teešbas uš 50 gadeem un pahrtulkošanas teešbas uš 10 gadeem.

Peteris Leelais par tizibas brihwibu. Pee tizibas brihwibas jautajuma apspreešanas walšis domē deputats Karauloms komišjas sehde aštradijis uš Petera Leela manifestu no 1702. gada 15. aprita, kurā teikts: „Mehs zeešči raudsišmees uš to, ka pehz weza paraduma neweens netiktu apgrehinats pee atlahtras un priwatas deewkalpošanas, bet ka katrs tiktu isfargats pee tam no katras eejaukšanas. Zars pehz winam no Wisaugstati peefškiras waras negrib zilweša fridsapšinai ušliti nelahdu špaidu un kristiteem labpraht atkauj gahdat pašcheem par šawu dwehšeles meeru.“

Ušajinajums.

Sanehmuse eefšleetu ministra kunga atkauju uš dseefmu šwehtkeem, Rigas Latweešču Beedribas preefšneeziba laipni ušajina latweešču dseedatšanas forus, ka pee beedribam pastahwošošs, tā aridšan jau patstahwigi pastahwošošs forus, kas wehšas nemt dalibu V. wišp. latweešču dseefmu šwehtkos, peeteiktees ar rakstu lihds š. g. 12. junijam pee Rigas Latv. Beedr. preefšneezibas. Peeteizotees lihds ušdot ari šinas par to:

- ka beedribu waj kori un winā wadoni šauz;
- kad beedribu waj koris nodibinajušchees;
- kur koris atrodas un no zil dseedatajeem un dseedatajam tas pastahw;
- kora wadonā dšihwes weetu un
- kahdas wehšeschanās waj preefšlikumi atteezotees uš dseefmu šwehtkeem korim ir.

Lihds ar šo Rigas Latv. Beedr. preefšneeziba šino, ka 16. junijā š. g. pšst. 6. pehz pusd. Rigas Latweešču Beedribas namā notiks wišpahreja šwehtku komitejas sehde, kurā 1) eezels šwehtku dirigentus, 2) nošazis koru dirigentu kuršu šariškofšanas laiku, 3) pahšpreedis jautajumu par dseefmu koru, ehrgesem, orkestri, koru grupu mehginajumeem un par zitām uš šwehtkeem atteezigām leetam. Pehz pamata noteikumeeem par V. dseefmu šwehtku isriškofšanu, šwehtku komitejas šastahwā šstaitas: Rigas Latv. Beedribas preefšneeks, Mušikas komišjas preefšneeks, 3 no Mušikas komišjas eezelti ložekti, 6 zaur eepreefšcheeem koopteti ložekti un katrs kora wadons, kas ar šawu kori šwehtkos nem dalibu.

Rigā, 1909. g. 20. majā.

R i g a s L a t w. B e e d r. p r e e f š n e e z i b a.

Waldošchā fenata špreedums basnizās leetā.

13. aprili š. g. waldošchais fenats isšpreedis Jelgawās Annas basnizās kuratora barona A. Rahdena šubdišbu, atteezigu uš Kalnžeema kroma muiščas arendatora J. Rosewska peefšpeešanuu isšildit klausčas latweešču mahzitaja Wommuišchai par labu, pee kam minetā šubdišba atstahba beš eewehribas. Špreedums mottiwets šchahdi: Tā ka Kursemes gubernā katru gadu teef no walšis bankas preefšch basnizās buhwju wajadšibam ašgneta noteikta šuma (6285 rbł. 71 kop.), pee kam minetām wajadšibam teef no kroma mešcheem beš malkas doti ari kof, un tahlak teef isšilditas klausčas no šemneeku mahju ihpašchneeeem, kuru mahjas agraf peedereja pee kroma muišcham, tad ar to isšilditi wiš šchini leetā atteezigee teefchee peenahkumi, tā no kroma, tā ari no winam Kursemes gubernā peederigo muišču pufes, nekatootees, waj šchis muišchas atrodas jauktās waj kroma draudšes. (Par jauktām draudšem šauz tahdas, kur meena waj wairak kroma muišchas kroma draudšē pahrgahjušchas priwatā ihpašchumā). Tā ka, atteezotees uš realām waj natural-klauscham, kurās jaišpilda šemei un pee kašdam peeder ari basnizās buhwes klauscha, persona

naw nekās zits, tā šarpineeks, zaur kuru teef isšilditi uš šemes waj zita nekustama ihpašchuma ušlitti peenahkumi, tad ari uš laiku efošchee kroma muišču ihpašchneeki (arendatori), newar tapt atšihiti par basnizās buhwes klauschu nesejeem, tapehz ka šcho klauschu weetā kronis dod noteiktu šumu naudā. Wiš šcheem pašcheem eemšleem šituma 21. un 57. panti par kroma muišču pahrwald. reetumu un Baltijas gubernās (šitumu krahjuma VIII. sehjuma I. daļa, 1893. g. isd.), kuri nošaka uš laiku efošcho kroma muišču ihpašchneeku peenahkumus, atteezotees uš basnizās buhwju klauscham, newar tapt eewehroti, šcho leetu isšpreefšot. Gwehrojot augšchā mineto, ka no walšis rentejas katru gadu teef ašgneta šinama šuma preefšch basnizās buhwes wajadšibam Kursemes gubernā, ne kronis, ne uš laiku efošchee kroma muišču ihpašchneeki naw peefšpeesti isšildit basnizās buhwes klauschas, un ka, ja weeteja gubernās ihpašchneeziba atšihiti, ka no walšis rentejas isšneegtās šumas preefšch basnizās buhwju wajadšibam Kursemes gubernā šchimbrihšcham israbditos par nepeeteekofchām, tad no winas atkaras peenahzigā kahrtibā eefneegt luhgumu deht šchis šumas paleelināšchanās. Tapehz waldošchais fenats, zaur ukasu no 13. aprita š. g. šem Nr. 3862, barona Rahdena šubdišbu atstahjis beš eewehribas. „I.“

Rigas mahjibas apgabala pahrwalde, tā „D. W.“ šino, isšubtijuse interesantu apkahrtrakstu widus štolu direktoreem, tautškolu direktoreem un štototaju šeminaru waditajeem, kurā aštrahdits uš to, ka wehl arweenu nahkot preefšchā gadijumi, kur ahreneeki šawus ešfamenus nolēkot ar zitu peršonu palihdišibu, un lai to eefšpehtu, pahrmainot luhgumrakštem peeliktās fotografijas. Lai to turpmat wairs newaretu isdarit, tad turpmat ahreneeku fotografijas peefšchorejamas pee došumenteeem un šchorei uššpeefšchams štolas šeegelis; fotografija apšegelejama gihmetnes pufē.

Uš Widsemes gubernatora nolehmmumu aprinkā preefšchneeeem ušdots, wišu beedribu waj priwatperšonu luhgumus deht atkaugas isriškot basaru, nodot teefchi pašcham gubernatoram. Keišā ar šcheem luhgumrakštem jaeefneediš šhšas par šin. beedribas darbibu, lihdsjekkeem, winas beedru politiktās uštžamibas gradu u. t. t.

Kauguru Laukfaimneezibas beedribai Widsemes gubernators atšahwis isdot jaunu laukfaimneezibas laikrakstu „Seme“ ar peelikumu „Kopdarbiba“. Par awišes redaktoru apššprinats H. Enselinšch. Labas sekmes! Berams, ka jaunais šemkopibas laikrakšis buhs dšihws un wišpuššs.

No Doles. Leel-Suhnupeš mahjās 17. majā nodega Kruššcha mašmahjina dšihwoškis ar kuhti. Sadega ari wita mantiba un kustonis: 2 gowis, 2 aitas un wena juhta ar šwenu, tā ari 30 rbł. naudās. Šaimneze Tribne Krušše mehginaja glahbt kustonis, bet apdega pate tik nelaimigi, ka drihš nomira. Uguns zehlonis wehl naw isšinats, bet domajams, ka uguns zehlušes aš neušmanibas. „L.“

No Gatartas. Gatartas Šaun-Drustu muišchas ihpašchneekam šon Šiwersam atkauts šchās brunneezibas muišchas šemi šadalit diwās patstahwigās muišchneeku muišchās „Gatarta“ un „Šaun-Drusti“, peedalot pee pirmās 28 šemneeku mahjas 6²⁰/₂₀ arla leelumā, bet pee otrās 24 mahjas 5¹²/₂₀ arla leelumā. „W. G. A.“

Kursemes laukfaimneeku kongrešs Jelgawā. Latweešču Laukfaimneeku Štonomištai Šabeedribai atkauts šariškot pa isštahdes laiku (no 12.—14. junijam) Jelgawā Kursemes laukfaimneeku un šawu beedru kongrešu ar šekofču programu:

1) Preefšchneefumi un pahšpreešchanas is dāšchadām laukfaimneezibas nošarem (laukškopibas, dahškopibas, loptkopibas, peenšaimneezibas, biškškopibas u. t. t.).

2) Preefšnefumi un pahrpreefšanas par lauffaim-
neezibas skolās dibināšanai Kurzemē.

Lai buhtu eefpehjams preefšnefumus fakabrtot, preefš-
lašjumu komiteja luhds eefuhtit nodomatos preefšnefumus
wehlatais lihds 5. jūnijam š. g. Ištahdes Komitejai,
Zelgawā, Kalwes šhofejā 24.

Brambergu muišča (Brandenburg), Dobeles ap-
rinki, us Wina Majestates Keisara pawehlt no 29. aprīļa š. g.
atdota Dr. philos. P. Sāltšam bes torga us 24 gadeem
preefš dāšchadeem semtopibas ismehginajumeem.

No Zelgawas apfahrtnes. Ilgatu laitu atpaka
Zelgawas apfahrtne un turatos pagastos no nestnameem
kaundareem tika peekopta sportweidiga kapehtu swana sag-
šana. Ištā laitā swani tika nosagti 6 kapehtās. Pehz
tam dāšchās weetās eegahdajās jaunus swanus, bet ari tos
nosaga. No zeetufcheem minami Balošču, Sandera,
Bautšču, Preefumu un ziti kapi. Lai nebuhtu leeli sau-
dejumi, tad treschu reis swanus wairš neegahdaja un tā
wehl lihds šchāi deenai mironi teef apbediti bes swanišchanas.
Preefumu kapos, Swehtes pag. swanu nopirka gan, bet
wīnšch teef ufglabats weenā no tuwejām mahjam un tatur
reis pee apbedišchanas to aishwed us kapeem un pehz tam
atkal wed atpaka.

No Dobeles aprinka. Sahlot no pagahjuschā
gada wafaras Dobeles aprinka isglhtotakā apgabalā, tā
Platonēs, Zefabneefu un Wirzawas pagastos tika isdaritas
fitematistās sahdsības. Pehz sahdsību rakstura bija spree-
schams, tā wīnās isdara labi organizeta banda, kurai
pafihstami weetejee apstahkti. Wīš mehginajumi nahkt
bandai us pehdam, palika bes panahkumeem. Te kahdā
deenā teef isdarita leelaka sahdsība Platones Kidrauztu
mahjās. Aishdomās kriht Swehtes pagasta P. mahju
faimneeks, kuru apzeetinaja un wehlat pret salogu walaida
brihwā. 11. majā peerahdijumu truhkumu deht Dobeles
meerteesnefs P. attaisnoja. Nesen Wehtas muiščas
„Jaunajās mahjās“ nosaga 4 firgus. Sagtee firgi bija
aishwesti lihds kaimiņu mahjam, tad fajuhgti ratos un pehz
tam sagti itin omuligi aishrautufchi projam. Aprinka po-
lizija sagteem pa pehdam dšinās pakat un notwehra wīnūs
pee Zelgawas Leelupes pahrzekamās weetas. Wīni bija
trihš: P. mahju failmeeka snots, kufsch dšihwo Zelgawā,
Zefabneefu B. failmeeka dehls un kahda Wirzawas pagasta
faimneeka dehls. Pee nopratināšanas wīni usdewa fawu
zeturto heedri R., failmeeka dehlu. Wīni wīš ir pahz-
titufchu wezatu dehli, kufš nefahds truhkums nespeeda us
noseedšibam.

No Mihzes. Agrakais Mihzes pagasta rakšiwedis
Zefabs Bumbehrs bij, tā „Lib. Btg.“ fīno, us kahdu 1700
pagasta lozektu galwojumu nopirzis us nomafsu par kahdeem
25,000 rbf. krona mešču un tad pats us fawu rehktinu to
pahrdewis Leepajā. Tā tā Bumbehrs neishdarija noteiktos
terminos wajadšigos malfajumus, bet par pahrdoteem kofeem
eenemto naudu noguldija us fawas meitas wahrdū tā pubra
naudu, tad Grobinās aprinka polizija apšihlaja wīsu wīna
mantību un pahrdewa to uhturpē par 18 rbf. Nu nahza
galwīneefu kahrtā un no teem ir jau peedšihiti apm. 20,000 r.
„S. D. L.“

Zibrawas muiščas (Alsputes apr.) agrakais pahz-
waldneeks Jahnīs Stahlbergs, kuru nesen Rigas kara teefa
noteefaja us 7 gadeem katorgā, tagad Wisaugstaki apšehlots
us 1 gadu zeetumā.

No Salās muiščas. Šche nodomats atwehrt
mahzības eestahdi ar widus skolu programu. Apfahrtjeem
pagasteem peefuhtiti usajinajumi iswehlet delegatus, kuri
tad kopīgi isščhēs jautajumu par skolās projekta realife-
ščanu un ar kahdām pabalsta sumam pagastu fabeedribas

nems dalību pee skolas ufturesšanas. Daščos apwidos
pafahkums neatrod peefriščanu.

No Leepajas. Polizijai 20. majā isdeweēs notwert
kahdu feewīnu, kura gribejuše pahrdot pazīnu nebandroletas
tehjas. Pahrmellejot wīnās dšihwofli isdewās atrast wefelu
konterbandes leelnoliktawu. Tur konfšzeja 7 muzas dāščadu
ahrsemes wīhnu, leelaku partiju benediktineešča original-
pildijumā, 11 spēhles ahrsēmju kahrsču, tehrauda prezēs,
konfšzijas leetas, konterbandes tehju un zigarūs un apm.
15 pudu ahrsemes fīnu un augtu konserwu. Soda naudas
ween par šcham konterbandes prezem isnahšchot us 3000 r.

„Lib. B.“
— Leepajas polizija nesen apzeetinaja kahdu
šchaubigu wihreeti, kufsch usdewās par Rembates pagasta
peederigo Peteri Tiltiņu. Wīnu nosuhtija us Dgri pee apr.
preefšneefa jaunakā palihga. Pehz ilgās ismeklēšanas
pret wīnu newareja neko aishdomigu atrast, kahdeht wīnu
eeluhdša kanzejā, lai wīnam pret kwihiti atdotu pee apze-
tināšanas atņemtos preefšmetūs. Bet te pahchā pehdējā
azumirkt. kad apzeetinatais zereja nahkt fwabadibā, wīnšch
fapinās un iswehrtās par leelu rewoluzijas laiku darbīneefu.
Broti, wīnšch parafstija kwihiti par naudas fanemeščanu ar
fawu ihsto wahrdū Andrejs Kraštīnšch. Wīnšch fawā laitā
wadijis kahdas monopolbodes aplaupišchanu un komandējis
pee Kofneses dragunu apšchaudišchanu. Tagad wīnšch
eefsehgtš kehdes un gaida fawu sodu.

Par Jaunā Rigas teatra direktoru nahtoščai
sefonai A. Dubura weetā, kufsch, tā sinams domu šarpības
deht, ne wīšai šen atteizās, peenemts Erichs Lauberts.

Spreeduma apstiprināšana. Dehliņa teroristu
pulzina leetā noteefato kafazijas fuhdsību Wīlnās kara ap-
gabala preefšneeks atstahjis bes eemehribās, tā tad ari ap-
stiprinats nahwes šods Aleksandram Graubīnam, Frijim
Eicholzam un Gustawam Lazkam.

Triju nahwes spreedumu ispidišchana. Nakti
no 25. us 26. maju Smilšču kalnos zentralzeetuma turumā
pafahra 11. majā no Rigas kara teefas Dehliņa teroristu
leetā us nahwi noteefatos bijušcho pasta un telegrafa eeredni,
Mīšes pagasta lozekli Aleksandru Graubīnu (22 g. wezu),
Lehdmanēs pagasta Frijt Eichholz (27 g.) un 22 gadūs
wezo Rigas maspišoni Gustawu Lazku.

Apšehlots 28. aprīlī š. g. Tutuma nemeeru leetā
no Rigas pagaidu kara teefas us nahwi noteefatais
Šchanīs Lufschewigs, pee tam nahwes šods wīnam pahz-
wehrtš par nodofchanu pee špaidu darbeem.

Walšs domneeks Pergaments, weens no eeweh-
rojamateem kadetu runatajeem, 16. majā peepeschi nomiris.
Pehz dāščam fīnam P. miris aif usbudinajuma ar treetu,
pehz zītām turpretim pats fewi nonahwejees, jo walšs
domē nolafšts teefleetu ministra peeprafjums par Perga-
menta nodofchanu teefai. Pret Pergamentu, kufsch pehz
fawa amata bija swehrinats adwokats, zelta šefofča
fuhdsība:

Swehrinati adwokati Pergaments, Basunows un Aron-
fons pehz eepreefšchejas sawstarpejas weenoschanās, personigu
intrefču labā gribedami glahbt no teefas walšs padomneeka
kundš Dgu Stein, kura, tā wīneem bijis fīnams, bija ap-
fuhdsjeta par blehdibam, isščhehdību un wiltofchanu, un
lai wīnai dotu eefpehju isbeht, ar telegramu pafinofufchi,
lai fānem naudu, usrahdijufchi wīnai wīsdrofchako zetu,
eegehrbufchi wīnās pawadoni zekā Eišchenu Schulzu, kufsch
lihds šchim walšajis juhšas ministrijās uniformas mehteli,
Aronfona ziwilmehтели, lai tā wīnšch netiktu nowehrotš;
tahlak wīni peerunajufchi Schulzu eegahdatees priwadrehbes,
lai malbinatu poliziju. Pergaments bes tam wehl fīnais
Dlgs Stein uftureschanās weetu ahrsēmēs un tele-

grāfski ar wīnu fašīnājees un tā weizīnājis behgšanū, nešīnādams par to polīzijas eestābēm. Šahāda rīhtō-šanās usstātama par noseedsneeka flehpschanu, un tapehž šodama par to noseegumu flehpschanu, par šahdeem teef saulta pee atbīdības Olga Stein.

Lopuchins fenatam eefneedja pahrsuhbšību. Tagad nu, tā krewu awīses šīno, fenata wīspahreja šapulže no- lehmuse pahrgrofit Lopuchinam peespreešto šodu 5 gadi pee katorgas darbeem — u s n o m e t i n a f c h a n u.

Dinaburgā, tā „Bet. tel. ag.“ šīno, iszhelees leels ugungrehts. Wairaf tuhštōšči žilwetu pašaudejuschi wīku mantu. Saudejumi milšigi.

Ahrsemes.

Šaunturki atzelto sultānu Abdul Hamidu beidsot tātšču peedabujuschi pee tā, lai wīnš atdotu walstij wīna ahrsemju bankās noguldito naudu. Preteja gadījumā wīnam draudets ar prozešt un šaprotams, tā teefa špreeštu tā, tā to jaunturki wehletos. Šaunturki wīnam par to apsolijuschi daschadus atweegliņajumus. Šahot no 25. (12.) maja sultāns tad ari jau dabujot awīses „Tanin“, „Sabah“ un „Yeni Gazette“. Ahrsemes awīšču wīnš gan wehl nedabujot. Šahumā domaja, tā **Adanas** nemeera leetā galwenais wainigais bijušchais sultāns. Komiteja, kura ismekleja Adanas nemeeru zehļonūs, atšīnuse, tā sultāns pee armeņu flaktēchanas wainigs neefot. **Albanija** apzeetinašchanas turpinās. Noščaušchanas un šahrschanas Konstantinopolē un žītur Turzija wehl arween us deenas šahrtības. Šaunturki meeru griib nodibinat ar šobīnu un šaratawam, gluschi tāpat tā agraf Abdul Hamids. Šehwētš pašā, turtu šauffemes un juhras šara špehta wīrs-šomandants, pawehlejis, tā šeerweetem naw brihw bes gihmja pliwura eet pahrdotawās. Sawadi brihwības waroni šee jaunturki un wīnu šara špehtu šomandanti! — **J a u n t u r k i** isšafas, tā wīni ne par to nepeekritišhot **Kretas** atbālšchanai no Turzijas un ja **Greekija** graštōš Kretu peefawinat, tad šarsch ar Greekiju efot neišbehgams. **Rumanija** peeweenojas trejšabeedribai. Awīse „Corr. del Sera“ par to raksta is Bukarestas:

Šinas par Rumanijas peeflešchanos trejšabeedribai pa dakai ir pateefas. Naw gan wehl bijuse runa par pilnigu šabeedribas noslehschanu, bet ir runa tīfai par militar-šonwenziju šarp Rumaniju, Wahziju un Austro-Ungariju. Konwenzija ir defenšwas dabas un tās noluhšs ir tas, lai Rumanijas intreses tītu aišfargatas. Konwenzijas tuwatee noteikumi naw šīnami.

Serbu bijušchais šronamantineeks Georgs atkal šarabwees ar šahdu ofšeeru — majoru Dkanowitschu. Kad Dkanowitscha šekundanti prinzi usaizīnājuschi us diwklauju — prinzis tos līzis isšweest is šawas pīls. Georgs praša, lai Dkanowitschu isšlehd is armijas. Bet kad Dkanowitschs tīka pahrzelts us Rīšču, tad Georgs šarp žītu rakstīja šawam tehvam — šaralim Peterim: „Tawa pašahwīgā šoposchanās ar šahwehrweekeem (šarata Aleksandra un Dragas šlepšawam) wehl isahrdīs dinastijas beidsamos pašmatus. Šwajzā serbu šantu un Tu redšešt, tā wīša šantu no Lewis atrītuse“ — **Perū** iszheklusēs revoluzija. Dumpineeki eelentuschi Līmā šresidenta pīli un šaguh-šijuschi pašču šresidentu, kuram gan wehlat laimejees atšwabinatees. Waldības šara špehts beidsot pašurejis wīrs-šoku. Krituschi 50 wīhri. — **Anglija** šparīgi šurpina šawas šara šlotes isbuhwī. Angtu šlotei jāpahrspehjat šatrā laikā di w u Širopas us juhras šīprako walstis šara šlotes. — **Wahzija** grafs Zepelins ar šawu gaisa kuģi „Zepelinu II.“ no Fīdrichshafenas aišbrauzja līhdš Bīterfeldai un atpakat

līhdš Gepingenai. Zepelina pašahšumi leelā mehrā us-štrautuschi žītas walstīs. Un tā ari ne. Angtu šara aprīndās isrehšīnājuschas, tā ar šahdu gaisa kuģi, šahds ir „Zepelins II“, wahzeescheem eefpehšams šara laikā aišbraukt no Kēlnes līhdš Kopenagenai, apluhšot šūreenes apzeeti-ņajumus un danu armijas kustību un tad dotees atpakat us Wahziju. Šeipžīgā pašetotees gaisā, „Zepelins II.“ waretu aišbraukt us Londonu, līdot tāi ilgāku laiku pahri un ap-šahrt, nosštāttees armijas šarīhtōšchanos Aldersshotas legeri, aišbraukt līhdš Plimutas leelajai šara oštai, nowebrot tur angtu šlotes kustību, un tad wehl tam atliktu deesgan špehjas, meerīgi aišbraukt atpakat us Berlini un nodot tur wahzu armijas un šlotes wādībāi šaidbras un pateefas šinas par pretneeka armijas un šlotes nodomeem. — Wahzeescheem tagad trīs šrosamu gaisa kuģu šīstemas: „Zepelina“, „Grofa“ un „Paršewala“.

Londonā noturetā šarštantīškā kīmiķu šongresā pro-šefors Bernthšens pahrsštēdša šongresa dalībneekus ar šawu atklāšjumu, tā wīnam isdewees atrīšinat gaisa šlahpeška is-šmantōšchanas šproblemu. Šehž wīna metodes gaisa šlahpeški weegli eefpehšams pahrswehšt natrijā, kalzija nītratā u. t. r. Šreešch šemšopības usplaušchanas tam neaprehšīnams šwars.

Berlinē, 2. jūnijā. Wolša agentura šīno, tā šeisars Wīlhelms us Wīna šeisarīškās Majestates usaizīnājumu nodomājis jūnija šahkumā eerasštees Baltijas juhras šemētu dakā, lai šatīktos ar Kreewijas šeisaru.

Štošholmā, 2. jūnijā. Awīses šīno, tā šweedru in-ššeneeri Egners un Šolmštrems šehž ilgām šuhlem is-šgudrojuschi tīk juštīgu mīšrosonu, tā ar tā pašīhdšību wārēs šarunātees diwrejš tīk šahku nekā tagad pa šelešonu.

Šiladēlšija, 3. jūnijā. Šatarā ar pilšehtas tram-šawu šalpotāju štreiku 2. jūnijā iszhehlās nopeetni nemeeri. Šolizijai bīj jāleeto šchaujamos eeroššus. Šewainoti ap 100 štreikotāju. Štreikotāji šadaušija un šadedšīnāja 5 wagonūs. Daudši štreiklauschi šīpri peekauti.

Grahmatu galds.

Šedatžijai peefūštītas šefošchas jaunās grahmatas:

Škonomīštāis materīalīšms. Makšā 15 šap. „Šeeta“ apgahdībā, Rīgā. Wairumā Baltšahja grahmatu weifalā, Rīgā, Šuworowa eelā Nr. 40.

Šaulēšcha raksti. Trešchais šehjums. Šīhmejumi Š. Šošenthala. Apgahdneezība „Šalltīs“. Rīgā, 1909. g.

Šīhna pret dahrsšopības eenaidneekeem. Ar wairaf tā 50 šīhmejumeem tekštā. Šaštahdijīs šehž daschadeem awoteem un pašča peedšīhwojumeem školotājs N. Maturs. Ššewis L. Upeneeks, Šawštā. Šelgawā, 1909. g. Drukats N. Šemuta, R. Šrihšla drukatawā, Katolu eelā Nr. 21. Makšā 50 šap.

Šaumite, Šarka Šabofšona šoema. Šmanta apg. Rīgā, 1909. g. Makšā 10 šap. Šenerālšomījija pee D. Šeltina Rīgā, Šerbatas eelā Nr. 20.

Walejas wehštules.

L. Š. — Šī. Žuhšu „Šahds wahrdš šūdejošho šeewešču šeetā“ šanehmām.

Š. Š. — Š. Pateizamees. Žuhšu oriģinalštahštūs, diėjohūs u. t. t., gaidīšim.

Šedattors: Dr. philos. Š. Šalīs.

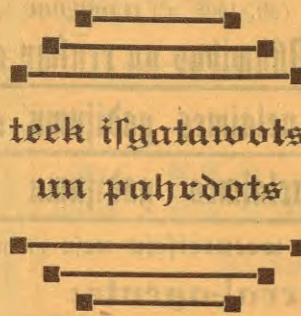
Špāšchneeks un isdewejs: Dr. phil. Arnolds Plates.

PARIZES LATV.
MAKSL. u. RAKSTN.
VEIC. PULCINŠ

Katrâ otrâ minutê

deenas darba
laikâ

teek isgatawots
un pahrdots

weens

„Alfa-Laval“ separators.

Katalogi un prospekti us peeprastjuma par wolti.
Cirdsneeziņas nams „Alfa Nobel“

Warschawâ.

Sw. Peterburgâ.

Omskâ.

Wispafrigs wahjums.

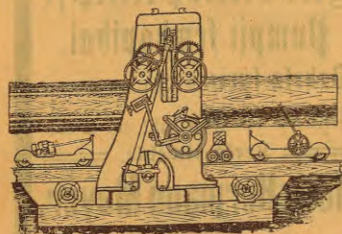
Iššis walstâpadomneeks Dr. med. M. N. Popows Sw. Peterburgâ:
„Dr. Hommel'a Hematogens dema man diwos nerwu wahjuma, apeties truhsumu un wispafriga wahjuma gadijumos ištakâ laikâ apbrišnojams panahsums. Es gribu fewišski ušwehrt, ka abos gadijumos eepreefš diwus mehnefšus zauri wišdašchadafos lihšjeklus biju bef panahstumeem išteetojis.“

Dr. Hommel'a Hematogens

it no waitaf tã 5000 eefšch- un ahšremju profesoreem un ahšreem par wislabato atšišts, dabujams wišas apteekās un apteeku prefšchu pahrdotawās.

Peeprafot fewišski jaufšwer **Dr. Hommel'a Hematogenu** un pašdarinajumi jaatraida.

A. Harloff, inšheneers, Rīgâ, l. Newas eelâ 24.

Gateri pašča konstrukcijas preefšch atpakal un uš preefšchu gree seenu. **Wišas mašhinas** toku ištah- dafšanai. Pahriweetojamas un uš weetas štah wofšas pilntwaita un patenti-larsttwaita **lokomobiles** no 11-600 PS, firmas E. Förster & Co., Magdeburgâ (Wahzija). Birmklašigs fabrikats, garanti. ogļu išteetošana. Labatais un lehtakais spēšs wišam ruhpneezibam. **Padomi wišos tehniskos peederumos.**

W. K. Kiessling,

Rīgâ, piano magalina,
L. Jehkaba eelâ 8, blakus biršchai.
Fligeli,

Pianino,
Harmoniumi,
Klaweeru spēšles aparati,
Nošchu škopji
tikai labakee fabrikati par mehrenâm
zenam.

Manâ apgahdibâ dabujams:
Hernhuteefšchi. Drama 5 zehł.
no Boruku
Jahna. Matšã 40 lap.

Skatuwes mahkšlineeks.

Iššas lugaš, solo štati, tuplejas, deklamazijas un dšihwofšas ainas. Latw. skatuwem šaraktištis Dejas-Kruhmišch. Matšã 25 ł.

Gods. Statu luga 4 zehlee. as
no Sudermana.
Latw. no M. Waltera. M. 50 ł.

Hannele. Šapnu dšea no G.
Hauptmana. Tulfoj.
Wpafšija. Matšã 40 lap.

Grusts Plates,

Rīgâ, pee Petera bafnizas un
Štahrnu eelâ Nr. 18.

!! Lehtaki newar !!

Patent „Entura“ pulstieni
1. forteš (ne žilindri) 18 rbt. weetã
tikai par 2 rbt. 25 kap. Ištubtam
uš pežmatku pežj paštellejuma fa-
nemššanas bef eemafšas elegantu
un išturigu tungu fabatas pulstieni
„Kronometra“ šift. iš melna fodinata
angļu tebrauda, gaita štala uš 15 at-
m-neeem, ušweftams bef atflebgas
par 36 štundam reiši, ar putelku
atturofšu štiklu un fewišsku eeribł.
pret atšperes luhššanu. Žena tikai
uš ištũ laiku 2 rbt. 25 kap., 2 gab.
4 rbt., 3 gab. 5 rbt. 70 kap., 5 gab.
9 rbt. 25 kap., 8 gab. 14 rbt. 40 kap.
№ 420. **Kabineta** galda pulst. ar
nakti špihbofšu žihperblati un
išturigu modinataju „Boi“, šwana
loti štĩpri un ilgĩ. Žena 2 rbt.
25 kap., 2 gab. 4 rbt., 3 gab. 5 rbt.
70 kap., 5 gab. 9 rbt. 25 kap.

№ 421. **Kas jauns!** Kabineta
štikla galda pulst., wišš šorvus iš
štãidra štihpeta štikla, entura gabj,
24 štundas. Wišš mehanišms sem
štikla ar piln. weštũtu peederum.,
2 tintes glašsem. Žena uš ištũ
laiku tikai 5 r. 75 ł., 2 gab. 11 r.

№ 422. **Kungu un damu segti**
fabatas pulstieni „Kronometri“
štĩemas. „Enturi“, ne žilindri,
gabjeens uš 18 atm-neeem iš ištũ
angļu šelta, ne šelĩiti. Segti ar
bešju šãhrtu šelta, 14% šapara, žena
tikai 7 rbt. 50 kap., 2 gab. 14 rbt.
50 kap. 3 gab. 21 rbt. Šãhdi pat
atklãhri tungu 4 rbt. 25 kap., 2 g.
8 rbt., 3 gab. 11 rbt. 25 kap. Pee-
dewas pee pulst.: 1) štãista jaun-
modes kehđite. 2) šudraba brelofs
84. prom, binokli waj kompašu no
taħda pašča metala, 3) šãmta mai-
šĩnu pulstiena ušglabafšanai no
bojafšanas. Pee šãtra pulstiena
peelĩiš galwojums uš 10 gabi.
Šar poščĩnu un peešũtĩššanu
45 kap., uš Šĩbiriju 75 kap. Ar
paštellejumeem war greeštees freewu
waj wahžu walobãš netawejošchi
uš adrešĩ (Euru šchit war ištgreest
un uštĩpinat u šũwertu waj pa štãĩri).

Вѣна 2/3, Австрія.
Унтрѣ Аугартенштрассе 8—52.
Якубовицѣ.
Wien 2/3. **Jacobowic.**
Untr. Augartenstrasse 8—52.

Webštule uš Austriju matšã 10 kap,
atlahta pašĩ. 4 kap.

Pirma Kreemu Apdrofchinaschanas Beedriba

dibinata 1827. Sw. Peterburga.

Pilnigi eemalkats pamata kapitals 4,000,000 rubl.

Reserwes kapitals (ult. 1908. g.) 11,000,000 "

Uguns apdrofchinaschana. Dschwabas un renschu apdrofchinaschana.

Kolektiwu un atsewischku nelaimes gadijumu apdrofchinaschana.

Pfellszoku un twaikonu nelaimes gadijumu apdrofchinaschana

uf wifu muhschu un pret weenreifeju masu premijas mafsu.

General-agents:

R. John Hafferbergs, Rigâ,

Kungu eelâ Nr. 22.

Agenturas:

Arensburgâ: H. Schwallbach.

Minaschos: Jul. Erhardt.

Muffsne: Dr. B. Raue.

Adamunischâ: C. v. Gutzeit.

Bolderajâ: H. Unimer.

Remeros: Jul. Baehr.

Lejas unischâ } A. Wilhelms.

Walfas apr. }

Simbaschos: Th. Hansen.

Lubanê: A. Augustin.

Maf-Salazê: Dr. E. Rosit.

Neubadê: P. Moltrecht.

Opê: A. Kutschbachs.

Ruhjenê: Dr. A. Lane.

Sfrihweros: M. Rose.

Stusenê: W. Semel.

Smiltene: Paul Lusch.

Slofâ: Rob. Walter.

Stufmanos: R. Keefner.

Walfâ: K. Schmidt.

Walmeerâ: A. Hesse.

Werawâ: Dr. A. Karp.

Woz-Gulbenê: v. Glasenapp.

Zehsis: Wilh. Trampedach.

Semkopju eewehribai!

Dianâ apgahdiba isnahtufe un dabujama:

Barona J. Manteifela

Wehrojumi un ismehginajumi

faimneezibu eerihziba un teknikâ

daschados Kreewijas apwidos.

Cand. agr. J. Widina autorisets tulkojums.

Maksâ 160 kap.

Nepezeeschama grahmata fatram semkopim, kas zens has fawu faimneezibu uslabot.

Erusta Plates drukatawa,

Rigâ, pee Petera basnizas un Skahrunu eelâ Nr. 13.

Veralin

melna sah baku kreme flaheda bundschas bes terpentina.

Dabujama wifas apteeku pretschu, ahdas un kolonialpretschu tirgotawâs.

J. C. Koch, lakas fabrika Rigâ,

dibinata 1842. g.

Pfells guttas,
behrnu ratinus,
masgajamos flekus,
petrolejas wehritajus,
tehsmatchinas,
emalj. wahrams traukus,
petrolejas krabnis,
stikla un fajanfa prezes,
nikela un alfenida prezes,
peedahwa pa lehtafam zenam

J. E. Muschke

lampu fabrikas noliktawa

Terbatas eelâ Nr. 18.

Metala kapu Froni

leela iswehle lehti.

Blakati

attejotees uf ceesu bileschu nodokli teatreem, konjerteem un ziteem isrihtojumeem reh; Widsemes gubernatora noteikumeem dabujami Erusta Plates drukatawa, Rigâ, pee Petera basnizas un Skahrunu eelâ 13.

No 4711

Reekstu ekstrakts

Matu krahsa

krasjo matus, waj wini buhtu firmi waj factant, kott ahtri un ihiti pehz patitschanas no maigata blonduma lihdi wismelnafeem. Tadehl fatris war fawem mateem atdot wina juduscho dabifto krasfu. So beeschati lihdielis top leetots, jo tumshati paleef matt.

No 4711 reekstu ekstrakta matu krahsa ar teefibu pelna pretschrozibu nowiseem ziteem lihdi schim esofcheem matu krasfichanas lihdsfekeem, tadehl ka wina nesatur nekahdas faitigas weelas.

Krahjas: melna, bruhna, chatain un blonda

Maksâ: maja pud. 1 r. 20 f. leela " 2 " "

Dabujams wifos leelatos weitalos.

Ferd. Mülhens

Kelnê pee Heines un Rigâ.
Schkuhau eelâ 15.

Pagalnu pumpji.
Mahju pumpji.
Dahrsa pumpji.
Fabriku pumpji.
Pumpji semkopibai.

Dahrsa sprizes schft. no 4 1/2 r.

Uguns sprizes schft. no 6 rubl.

Leela iswehle

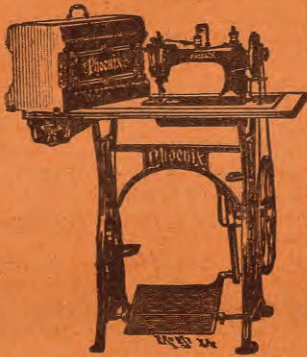
Hugo Hermann Meyer,
Rigâ.

Wifada weida maschinas.

Lehtati par wifseem!
20 rubl. weetā tikai 5 rubl. 50 kop.

Izstrādājam katram mašīnā par leelumu veiktam zenu 18 veidīgās nepieciešamās leetas: 1) krāšņā att. tūngu lab. pulksteņi wisaug. lab., ištos Genesē platanos, melna angļu tebrauda ar baltiem isrotaj. un krāšņā sudraba plati pr. monogramu, ušwelamā 40 stund. reiši. 2) krāšņā ķehbi, kura nelad nepaleē melna, no muhšigi balta metala. 3-8) 6 dažādā fašonā sudraba brelofus 84. promēš. 9) stāištu angļu modernu abdas portpapirofu (mašā atfemišēti 200 kop.) 10) abdas portmoneju, ahrsewēš isstrādājuma, 6 nodalās ar mehāništu aišlehdāmo un stēpeli. 11) kautšūka stēpeli ar pastēletāja krustāmo, tehwā un familijas wārdū. 12) pudelite ar krāšņu preekš stēpēš. 13) ištū Solingās bahšdas naši „Siena“ ar galwojumu uš 5 gadi. 14) aišfarga futrali preekš bahšdas našā (našā weetā ištū ari grešemu no ištā selta 56. promēš) 15) Dr. Rošā munštū nelaitigai šmekššanai. 16) spītšūku fašiti no ištā baltā metala. 17) tabatās naši no angļu tebrauda. 18) fašā mašī pulstēna aišfargašānai no bojašānas. Wifus šāos preekšmetus ar šegtu pulstēni 1 rbl. dargāti. Šegti pulstēni no jaunā selta, kas nelad nepaleē melni, ar wifseem preekšmetēem 8 rbl. Šegti sudraba pulstēni, wifš 3 wašti 84. prom., šoti mašīni, wisaugstāš sortēš uš 15 atmešēem un wifām leetām 11 rbl. Pulstēnus ištū rudi noreguleš un galwošānas rakštu 8 gadeem. Izstrādājam ar ušlištu pežmašū beš eemāfas. Adreše: **Силадь женеvскихъ часовъ Торг. фирмы Григоріи Шнилевскіи и Ко. Варшава, 155-2.** Uš Sibiriju ištū tikai pež 2 rbl. eemāfas fašēšānos.

Phoenix ahtrešūjmašīna!

Labā šūjmašīna šimenei, rūpnēzībai un industrijai, jo rotejošāis mehānišms mašīnai nēeds eewehrojamas preekšrozības.

- Phoenix** šūj, ištūj un stēpē wisaštrakt.
- Phoenix** eet wisiweeglakt.
- Phoenix** nepašhst gandriš bilšānu.
- Phoenix** ir weentahrsēši rišojama.

Štāhwam ir dubulti bumbiņu legeri. Katwejošēi krauzejumi wāš bahrgāš reparatūras pee Phoenix mašīn. pilnīgi ištēhgatās.

Weenigā pahrdošāna
W. Ruth, Rigā,
Kungu eelā Nr. 25.

Notas šūjmašīnas
(Singer sistēmas)
no 20 rbl. — šahlot.

**Rigas Lauksaimnēzības Zentralbeedribas
konsuma weifals**

Telefons 4304. Terbatas eelā Nr. 35. Telefons 4304.

Weenigais preekšstahwis Latwišā

prekšā

Osborne plaujmašīnam un dažādeem šemkopības darba riškeem un
R. Bechera arkleem.

Preekšstahwis Alfa-Laval separatoreem.

Beedahwā: Wifadus mahkšligns mehflus. Dezimalšwārnus dažādēs leelumos, strikus, groskus, šrenges, ķehdes un t. t. Peena kannas un kahrstuwes. Šweesta kulamas mašīnas, šweesta prešes un formas, perģamenta papiru un t. t. Peena ištēklešānas aparatus un peederumus preekš lopu pahrrangu beedribām.

≡ Aleksandra eelā Nr. 51. ≡

Leelakais krahjums

ošola ar drehbi pahrwilkti un laķeti šahrki un wifš peederumi.

**Metala
kroni**

**Metala
šahrki**

leelatā ištēhlē.

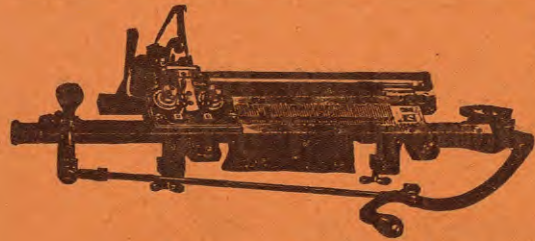
J. Hiege, Rigā,

Aleksandra eelā Nr. 51.

Baltijas audeklu manufaktūr-šabeedriba,
Rigā. (fabrika Kengeragā). Rigā.

Par fabrikas zenam pahrdob pašānu pahrdotawā
Kungu eelā Nr. 22

Linu un pakulu dšijas un wifadas audeklu prezes, kā ar balinatus un nebalinatus deegus un tehnos.

**Kronberga
'Baltica'**
ir labā
familijas

adama mašīna,

weentgā mašīna, kura šawās weentahrsēšās konstruēšās, weeglās apešānās un weeglas eemāžhšānās deht ir šatram eewehlama. W mašīnas war 150 dažādus preekšmetus un 185 musturus šadi. Pamažhība par brihwu. Par mašīnas šabumu un išturibu teel galwots.

Dabujamas weenigi pee

J. Kronberg, Rigā,

adamo un šūjmašīnu weikalā, Kungu eelā Nr. 28.

Pirmā Rigas ratu atšperu un ašū fabrika

J. M. Kramer, Rigā,

Rešū eelā Nr. 9, telefons Nr. 1107.

Spezialitates: ratu atšperes un ašes, patent, pušpatent un šmehrū ašes, lā ari wifās ratu dalas, ratu kronus wairaf. fašon., atšaitu šārnires.

Rahpšātnus, rumbu rinkus, dištēles rinkus, ištū šārnires, ratu turwjuš, greešās bušes, iģrešojumus wairatos fašonos.

A. Schmidt,

schaujamo eerotschu meistars, Rigā,

Marškala eelā Nr. 14, tel. 1204,

peedahwā fawu bagatigo pīnschu krašjumu, tā: trihs- un diwīstobru
Wīnschētera, Pūrscha, Sahwas un mehrku pīntes, tā ari wīfadu sīstemu
rewolwerns un pīzoles par lehtakām zenam.

Reparaturas, tā stobru pahruwšchana us labu schaufschanu, Besofche
eerotschu pahrgrošjumi us zentraluguni u. t. t., tapat ari tahīskatu leet-
pratejīsta islabošchana pee mehrenas atlihošibās.

Peer pahrkrawaschanaš us wafarnizam

peedahwā apatschā sīhmejees

praktīskas mahju un kehku leetas,

tā: petrolejas kehkas un krašnis auffsu wafaru dīshwottu apfīl-
bīschanai, welas isgreeschamās mašhinas un welas wāllus, welas
kurtwu stangas, preekscharamās atflehgas, ledus stapius,
nhdens fahšchamos, wīhna fapfeles, staniolu wīhna nopīdīschanai,
dšelsu gultas peeaugufschem un behrneem, amerikānu rofas ledus
mašhinas un mašas sīweestu mašhinas, īdēnigai 1/2 līhds 2 mahz-
šwaiga sīweesta isgatawofschanai, drehhju uskaramos u. t. t., u. t. t.

Johannes Mitschke,

Rigā, Rungu eelā 11. Telefons 539.

15 rbl. weetā tikai par 3 rbl.

īfuhitam us pehmalšu un bes eemalkas stāstus un
īsturīgus atklātus kungu kabatas pulkšenus īf īhsta
amerikānu jaunselta „Prima“ (ne seltitus) ar apbrīhojamu
grawuru, uswelkami bes atflehgas par 36 stundam reisi ar
galwojumu par pareišu gaitu us 6 gab. Šohs pulkšenus
par spēzialīstis neīfshkirs no īfshem selta 56% prowes, kuri
malkā 60 rbl., 2 gab. 5 rbl. 50 kap., weens damu 4 rbl.
Tahbi pašchi fegti ar 3 wahzīneem „Doubleor“, apbalwoti
medalam, 6 rbl., 2 gab. 11 rbl. 40 kap., weens damu 7 rbl.
Par brīhwu teek peelīkts pee latra pulkšena: 1) panzera kehdtte
no tahda wat selta, 2) fudraba brelōfs 84% seltis, ar stāstītu
grawuru, 3) famta maīfīnsh pulkšena usglabāschanai no bojaschanaš. Adrese:
Варшава 9, Торговый Домъ Т-ва „Конзевентъ“, 1 почтовое отделение.
Par pulkšena fuhīfchānu un eepalāschānu jamalkā no 1—4 gab. 50 kap., bet
us Sibiriju 75 kap. Us Sibiriju bes eemalkas neīfshhta. Korešpondenže kreemu
waj wahju walobās.

Manā apgahdibā īfnahkufschas un dabujamas:

J. Pengerota-Sweschā

Anglu dahrsš.

Firmā un otrā dala.

Wadons sem- un dahrskopsjeem pee eenešīgu anglu dahrsu eerītkofschanaš,
apstahbīschanaš un apkopschanaš, līhds ar praktīskem aīstrahdījumeem, kas ja-
eewehro auglus īfleetojot mahjūtibā un tīrīšneezībā. Nr 74 sīhmejumeem tēstā.

Wakfā 1 rbl.

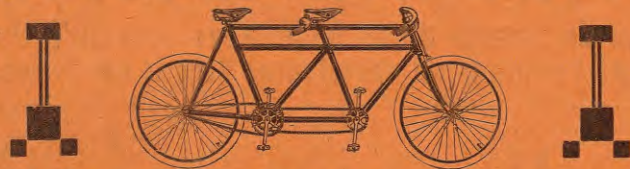
Mahkflīgi mehslī dahrskopībā.

No profesora Dr. Paula Wagnera, Darmstades laufkaimneezīfkaš
īhmeģinajumu stāzijas preekschneeta.

Wakfā 40 kap.

Erusta Plates drukatawa,

Rigā, pee Petera basnizas un Skahrnu eelā Nr. 13.

Russia-brauzamo ritenu un automobilu fabrika

A. Leutner & Co.,

Rigā,

usnemas

welospedu un automobilu islabošchānu

ari tahdus, kuri nebahtu īf wīnu fabrikas.

Peedahwajam muhtu bagatigo krašjumu labakās
gumiju lortes, kā ari wīfus peederumus wairumā
un mafās dalās.

Lehta, bet tomehr laba

īf mana jaunā

Dumont-perl-kafeja

šwaigi dedīnata, par 55 kap. mahzīnā.

P. H. Peters, agrafi Tsin-Lun,

Telefons 3064.

Schuhnu eelā Nr. 4.

Telefons 3064

„Waldschlößchen“ Merzens.